

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 3-58

Szerkesztőség 5-10, 3-52

NAPILÓ

Külföldre és belsőre

negyedévre 165 dinár

egy hónapra 55 dinár

Megjelenik

minden nap, hétfőn és

szombatnapokon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. SZEPTEMBER 28.

PÉNTEK

263. SZÁM

A magyarság és a pártharcok

A radikális párt széles főbizottsága Sztanojevic Ácát ültette be Pasics örökébe és nyomban utána az ősz pártvezér bölcsességétől sugalt határozatot hozott, amely az elégedetlenség kecskéjét is jóllakatja és a pártegység kápszátját is meghagyja. A határozat ratifikálja a szűkebb főbizottság eddigi magatartását, de olyan formában, hogy Vukicsevicset és híveit nem ingerli ellenakcióra. Most már valószínű, hogy a szombaton összeülő radikális képviselői klub is hasonló szellemű határozatot fog hozni és így a pártszakadás veszélye elhárítottnak tekinthető.

Abban a házi viszályban, amely a radikális párt két szembenálló csoportja közt folyik, a Vajdaság magyar népét is közelről érdeklő momentumok merültek fel. A Vukicsevics ellen indított kampány legfőbb érve, hogy a jelenlegi rezsim anacionális politikát folytat a Vajdaságban. A noviszadi kerület Pasics-párti delegátusa azzal vádolta a széles főbizottságban a másik frakciót, hogy feláldozta Trifkovic Márkót és Miletics Szlavkót Sztrilics Béláért és Nagy Ödönért. Általában a vádak lényege az, hogy Vukicsevics az országos választásokon a jelölésekkel, a vajdasági községi választásokon az egyes községek szabad akaratának engedélyezésével vétett a nemzeti szellem ellen. Ugyanez a mentalitás nyilvánul meg az ugynevezett főbizottsági politikusok lapjának abban a megállapításában, hogy Grol Milán közoktatásügyi miniszter a névvegyelemzés megszüntetésével a vajdasági szerbeket magyarosítja.

A magyarságtól távol áll a szándék, hogy a radikális párt belső harcaiba beleegyezzék. Amint azonban mégis megengedhet magának, hogy a tulságos szabadságjogai ellen hangoztatott aggályokat a kellő értékükre szállítsa le. Ami a vajdasági községi választásokat illeti, maga Popovic Dáka agrárreformminiszter jelentette ki a Pasics-pártiak támadásaira válaszolva, hogy a vajdasági községek autonómiájának helyreállítása a radikális párt programjából folyt és hogy az egyes községek képviselőtestületének fiziognómiáját a Vajdaság etnikai összetétele határozza meg. Vagy van községi autonómia és akkor Topola vagy Maliidjos képviselőtestületnek többsége szükségképp magyar, vagy nincs községi autonómia és akkor csorba esik az ország jogrendjén. Az autonómia hiánya egyetlen község nemzetiségi jellegét nem változtatja meg, viszont a községeknek az autonómia révén kidomborodó nemzetiségi jellege nem árt az államnak, csak bizonyos egyéni ambícióknak, amelyek a nemzetvédelem címén törnek érvényesülésre.

Az elégedetlen radikálisok panaszai kiküldötté elszörnyülködik azon a gondolaton, hogy a Vajdaságnak magyar képviselői is vannak a parlamentben és emiatt a külföld kételkedik ennek az országrésznek szerb mivoltában. A külföld azonban — úgy hisszük — inkább azon csodálkoznak, ha egy demokratikus államban néhány százezer magyar nemzetiségű állampolgár parlamenti képviselet nélkül maradna. A kisebbségek politikai jogainak tisztelete csak dísz adhat egy országnak a világ közvéleménye előtt és az állam nemzeti energiáit semmiesetre sem gyöngítheti. Azt a szövetséget pedig, amelyet a magyar párt a radikálisokkal kötött, a radikális párt minden árnyalata helyesnek, hasznosnak és szükségesnek találta, tehát taktikai szempontokon kívül semmi tárgyilagos ok nem igazolja azokat a heves szemrehányásokat, amelyek emiatt a kormányon levő radikálisokat a főbizottsági csoport részéről érik.

Sok szó esik a radikális párt belső ellentéteivel kapcsolatban arról is, hogy Vukicsevics a magyarpárti jelölteket kiváló nemzeti államférfiak rovására favorizálta. A tény ezzel szemben az, hogy egyetlenegy magyarpárti jelölt sem volt listavezető, tehát sem Trifkovic Márkónak, sem Miletics Szlavkónak nem lehetett ellene. Várady Imrét meg éppen Nincsic Momcsilo

listáján választották meg. A magyarság a maga igényeinek bejelentésén kívül egyáltalán nem folyt be a jelölésekbe és a legcsekélyebb része sincs abban, hogy a vajdasági kerületekben két-két radikális listát állítottak. A radikálisok testvérharca nem törhetett ki a nemzetiségi kérdés eltérő felfogásából, hiszen nemcsak a magyar párttal létrejött paktumot, de a vajdasági községi választások kiírását is még az Uzunovic-kormány alatt határozták el és Vukicsevics csak végrehajtotta azt, amit elődje kontemplált.

Mindezekből világosan kitűnik, hogy méltatlanul háritják az ódiomot a magyarságra, amiért egyes illusztris politikusok nem kaptak mandátumot a Vajdaságban. Még kevésbé állja meg helyét az az állítás, mintha a vajdasági magyar nép duskálna a kezezményekben és a naciona-

lista elemek üldöztetésnek volnának kitéve. A magyar kisebbség becsületesen teljesíti kötelességeit az állam iránt és odaadással kapcsolódik bele az alkotó munkába, amennyiben erre lehetőség nyílik, de mindig számol a nacionalista érzékenységgel és nemcsak a követelőzéstől tartózkodik, hanem sok esetben a tényleges jogai igénybevételétől is. Arra nézve, hogy az új era nem teremtett paradicsomi állapotokat a magyar kisebbség számára, a legjellemzőbbek azok a mosakodások, amelyekkel a magyarpárti képviselők kénytelenek igazolni működésük meddőségét tömegeik előtt.

A magyarság már csak azért is őszintén kívánja a radikális frakciók kibékülését, hogy egy ókkal kevesebb legyen az ellene kiélezett hangulatkeltésre.

A széles főbizottság határozata nem tisztázta a helyzetet a radikális pártban

Mind a két fél a maga sikerének tekinti a határozatot — A radikális klub ülésén válaszolni fognak a főbizottságban elhangzott támadásokra

A radikálisok a kormány javaslata ellen szavaztak a dalmáciai agrártörvényt tárgyaló bizottságban

Beogradból jelentik: A radikálispárti széles főbizottság üléseinek befejezése után

a helyzet továbbra is éppoly zavaros és bizonytalan maradt, mint azelőtt volt.

Kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy a radikális párt széles főbizottságának üléseinek semmivel sem járultak hozzá a helyzet tisztázásához és nem tudtak döntő jelentőségre jutni a radikális párt belső harcában sem. A széles főbizottság üléseinek egyelőre csak az a nagy fontosságú eseménye, hogy

Sztanojevic Ácát megválasztották a párt vezérévé, ami által a párt hosszú idők után ismét egy ember vezetésére alá került, akinek auctoritását a kormányt támogató radikálisok is elismerik.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy Vukicsevics hívei, akik továbbra is hangoztatják eddigi politikájuk helyességét, hajlandók volnának alávetni magukat a szűkebb főbizottság politikai gyámságának.

Vukicsevics Velja szétküldte a meghívókat a radikális képviselői klub szombati ülésére és bizonyos, hogy

az ülésen válaszolni fognak a Vukicsevicset és táborát ért támadásokra.

Ilyen módon a radikális párt válsága még mindig nyitva marad, annak ellenére, hogy a radikális klub előreláthatólag el fogja ismerni Sztanojevic Ácát pártvezérnek és üdvözölni fogja megválasztása alkalmából.

A széles főbizottság határozatáról a legkülönbözőbb vélemények hallhatók és

mindegyik fél úgy tünteti fel a dolgot, hogy a határozat az ő győzelmét jelenti.

Vukicsevicsék meglepéssel mutatnak rá arra, hogy a határozatból hiányzanak a szélsőséges követelések és ezt a körülményt a maguk sikerének tekintik. A főbizottság hívei viszont azon az állásponton vannak, hogy a széles főbizottság határozata, minthogy a szűkebb főbizottság jelentését helyesléssel veszi tudomásul, Vukicsevicsék politikájának legélesebb elítélésével egyértelmű. Az bizonyos, hogy Vukicsevics kizárása elmaradt és ezt Vukicsevicsék sikerként könyvelhetik el. Egyébként

a széles főbizottság ülése semmiféle következtetést nem engednek az erőviszonyokra, mert egyetlenegy kérdésben sem került sor szavazásra.

Arról még semmi pozitívumot nem lehet tudni, hogy a széles főbizottság határozathozatala után milyen magatartást fog tanúsítani a kor-

mány. Korosec miniszterelnök teljesen begombolkozik az újságírók előtt s nem nyilvánít véleményt. Mindenesetre a radikális klub összehívása felmenti Korosecet az alól, hogy azonnal határozzon, mert hiszen a kormány nem a pártoktól, hanem a képviselői kluboktól függ és a radikális klubülés elégtételt szolgáltathat a kormánynak.

Jovanovic Jován nyilatkozata a széles főbizottság határozatáról

Jovanovic Jován, a földmivesszervező elnöke a következő nyilatkozatot tette a radikális főbizottság ülésével kapcsolatban:

— A széles főbizottság háromnapos üléséből a következőket lehet megállapítani:

1. A többség megállapította, hogy az ország helyzete olyan, ahogyan azt a földmivesszervezők esetelte;

2. hogy ezekért az állapotokért a Vukicsevics és Marinkovic-rezsim felelős;

3. hogy a június 20-iki eseményekért főleg a mostani négyes koalíció rendszere a felelős és hogy meg kell egyezni a horvátokkal, de nem olyan alapon, ahogy a négyeskoalíció akarja;

4. hogy elítélik a blédi paktumot, minthogy nem helyeslik Vukicsevics politikáját;

5. hogy a mai politikai kombináció tarthatatlan.

— Azonban ha ezt meg is lehet állapítani a háromnapos vitából, amely főleg Vukicsevics személye körül forgott, ez még nem jelenti azt, hogy azonnal változások fognak bekövetkezni. Meg kell várni a parlament összeülését, hogy lássuk, milyen magatartást fog tanúsítani a radikális klub. Ha a Vukicsevics-Davidovic-politika ellenfelei belépnek a kormányba, a többiek pedig a kormány javaslatai mellett szavaznak, akkor minden a régiiben marad. Ez különben a valószínű eshetőség. A radikális pártot csak új választások tudnák reorganizálni, ha a párt mint ellenzék venne részt a választásokon.

Konfliktusok a radikálisok és demokraták között a dalmáciai agrárreform miatt

A csütörtöki napon nagyobbjelentőségű konfliktus merült fel a radikálisok és demokraták között a dalmáciai agrárreform kérdésében. A dalmáciai agrártörvényt tárgyaló bizottság ülésén ugyanis a radikálisok a dalmáciai radikális képviselők befolyására a kormány javaslata ellen szavaztak, mert a javaslat szerintük nem tartja eléggé szem előtt a dalmáciai földbirtokosok ér-

dekeit. *Angyelinovics* Grga építési miniszter, aki a dalmáciai kerületet képviseli a parlamentben, kijelentette az újságírók előtt, hogy *ha a kormány ezt nem reparálja, ő lemond a tárcdjáról*. A konfliktusnak tehát még komolyabb következménye is lehet.

A váltó- és csekk-törvény a törvényhozó bizottság előtt

A törvényhozó bizottság csütörtök délután ülést tartott, amelyen a váltó- és csekk-törvényt tárgyalták. Az ellenzékét egyedül *Schuhmacher* Sámuel németpárti képviselő képviselte, aki le is szavazott a javaslat minden szakasza ellen. A részletes vitára egy szó sem jelentkezett, csak az igazságügyminiszter képviselőjében megjelent *Nesztorovics* Gyóka osztályfőnök adott felvilágosításokat. Többen kifogásolták, hogy a javaslatban tultengenek az idegen terminus technikusok, amit *Nesztorovics* azzal magyarázott, hogy az egyetlen »menica (váltó) szón kívül nincsenek az egész országban közkeletű szakkifejezések a szláv terminológiában.

A bizottság a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Leszavazták az agrárreform-miniszttert a dalmáciai agrár-törvény tárgyalásánál

A dalmáciai agrártörvényt tárgyaló bizottság *Setyevov* Szlávko elnöke alatt csütörtökön ülést tartott, amely viharos jelenetekben és meglepő fordulatokban bővelkedett.

Kokanovics Cseda földmivespárti rámutatott arra, hogy a telepési viszony, amely a dalmáciai agrárviszonyokra jellemző, a valóságban azonos a boszniai feudális viszonyokkal, vagyis köz-

Kokanovics Cseda

jogi természetű. Követelte, hogy ezt sürgősen szüntessék meg a földmivesek javára minden kártérítés nélkül, ahogy azt az alkotmány előírja.

Erről nagyobb vita indult meg és *Popovics* Dáka agrárreformminiszter kijelentette, hogy ő hajlandó elfogadni az alkotmányozó nemzetgyűlés véleményét, ebben a kérdésben, amit meg lehet állapítani az első nemzetgyűlés gyorsírói jegyzeteiből.

A gyorsírói jegyzeteket elő is keresték és dr. *Ribar* Iván rámutatott arra, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlésen valóban feudális jellegűeknek fogták fel a dalmáciai agrárviszonyokat. Közben *heves összefűzés támad a földmivespártiak és a kormánypártok között és a földmivespárti képviselők elhagyták a termet*.

Ezután *Varda* radikális szólalt fel és a miniszter javaslatával szemben más felhatalmazást ajánlott, amely a földbirtokosokra nézve kedvezőbb. A szavazásnál a radikálisok a miniszter javaslatát ellen szavazták és a miniszter javaslatát kisebbségben maradt. *Setyevov* Szlávko elnök ekkor az ülést félbeszakította és kijelentette, hogy a legközelebbi ülést írásban fogja összehívni.

A demokraták a szavazás eredménye miatt elégedetlenek és követelik, hogy a kormány egészen új javaslatot terjesszen be, hogy az egész kérdést ismét tárgyalás alá lehessen venni.

A pénzügyi bizottság ülése

A pénzügyi bizottság csütörtök délelőtt *Mihajlovics* Ilija elnöke alatt ülést tartott. A napirenden a jóvátételi számla terhére magánosok által az 1922-iki törvény meghozatala előtt történt megrendelések árfolyamának megállapítása szerepelt. A javaslatban, amelyet még dr. *Markovics* Bogdán pénzügyminiszter terjesztett elő 1:5 arányban megállapítás szerepel, de *Setyevov* Szlávko az arányszámnak 9-re való felemelését követelte. A keletkezett vitában a szerbiai kép-

viselők pártállásra való tekintet nélkül az alacsonyabb kurzus mellett nyilatkoztak és kijelentették, hogy *Setyevovnak ehhez a dologhoz semmi köze, mert ő prékói*.

Szubotics Nikola pénzügyminiszter kijelentette, hogy ő is azon az állásponton van, hogy az állam számára minél többet meg kell menteni és ezért nem ért egyet az elődje által javasolt alacsony kurzussal. Kérte a bizottságot, hogy új árfolyamot állapítson meg.

Mihajlovics Ilija indítványára az árfolyam megállapítására külön bizottságot küldtek ki.

Macsek nyilatkozata egy prágai lapban és a prágai jugoszláv követ válasza

Prágából jelentik: A *Prager Tagblatt* hosszú nyilatkozatot közöl dr. *Macsek* Vlatkótól a parasztdemokrata koalíció elnökétől, aki többek között a következőket mondta:

— A beogradi kormány anyagszállítás formájában több kölcsönt akar felvenni Németországban és Csehszlovákiában, pedig a beogradi kormány pénzügyi gazdálkodása teljes csődöt

mondott. A kölcsön nem utak és vasutak építésére és más investícióra kell, hanem azzal az állami költségvetés deficitjét akarják kiküszöbölni. A Bleer-kölcsönt is a prékói vidékekre erőszakolt tisztviselők fizetésére költötték el és nem arra, amire a kölcsönt eredetileg szánták. Londonban két kölcsönt akart a kormány felvenni, de a horvát ellenzék küzdelme miatt ez meghiúsult. Ez volt egyik közvetett oka a parlamenti merényletnek. A kormány azonban bármit tesz, a kölcsönök nem fogják visszatartani a kormányt a pénzügyi összeomlástól.

Lazarevics prágai jugoszláv követ csütörtökön válaszolt a *Prager Tagblatt* *Macsek* nyilatkozatára.

— Nagy tévedés — mondotta — beogradi kormányról beszélni, mert a kormányban vannak nem szerbek is. *Macsek* állításai a költségvetési deficitről és a Bleer-kölcsönről téves információkon alapulnak.

Lazarevics még kijelentette, hogy az augusztusi kivétel 180 millió dinár többletet mutat az 1928 augusztusi kivétellel szemben, ami fényes bizonyítéka annak, hogy költségvetési deficitről szó sincs.

A francia szocialisták a leszerelésért

Leon Blum támadása Paul Boncour népszövetségi magatartása ellen

Párisból jelentik: A Népszövetség ülészakánák berekesztése alkalmából *Leon Blum* a *Populaire*-ban éles kritikát gyakorol a francia delegáció vezetőjének, *Paul Boncour*nak genfi szereplése felett, amely szerint elmergesítette a kedélyeket.

A francia kormánydelegáció Genfben célzatos rosszindulattal félremagyarázta a versaillesi békeszerződést, amikor azt állította, hogy az nem a leszerelést, hanem a fegyverkezés kor-

látózását írta elő.

Leon Blum feltűnést keltő cikkében megállapítja ezzel szemben, hogy

nemcsak a német nép, hanem a francia nemzet is egészen másképp értelmezte a versaillesi szerződésnek a fegyverkezésről szóló rendelkezését

és a francia szocialista párt nem hajlandó annak értelmét elcsavarni.

A kommunisták és a sportegyesületek is felvonulnak október 7-én Wiener-Neustadtban

Egyre fenyegetőbb méreteket öltenek az előkészületek

Bécsből jelentik: Az október 7-ikére várható események miatt egyre növekszik az izgalom és már szinte bizonyos, hogy

a keresztényszocialista Heimwehr tüntető felvonulására a szociáldemokrata védőszövetség szervezetei hasonló demonstrációval fognak válaszolni ugyanabban az időben és a kommunisták is kirendelik a maguk különítményeit Wiener-Neustadt főterére.

A készülődés mind a két párton lázasan folyik és nem maradt hatás nélkül a politikai jellegű sportegyesületekre sem. Így

az ausztriai munkásság atlétikai szövetsége

már is felhívást intézett a kötelékébe tartozó sportegyesületekhez, hogy október 7-ikén legyenek készenlétben,

ne tüzzenek ki erre a napra mérközéseket és ha kitűztek volna, halasszák el azokat. Követte ezt a példát az alsóausztriai és stájerországi német tornászok egyesülete is és

mindkét sportegyesület tornászainak nagyrésze október 7-ikén felvonul Wiener Neustadtba,

a többiek pedig szintén készenlétben lesznek.

Nyilvánvaló tehát, hogy október 7-ike nagy veszedelmeket rejt magában Ausztria számára.

Kritikusan feszült helyzetet teremt a flotta-egyezmény ügyében átnyújtott amerikai jegyzék Titkos katonai egyezmény Anglia és Franciaország között?

Londonból jelentik: A *Daily News* jelenti New Yorkból: A francia-angol flottaegyezményre vonatkozó amerikai jegyzéknek olyan hatása lesz a nemzetközi hangulatra, mint egy jégtömbnek.

A jegyzék a valóságban megtagad minden közösséget azzal a tevékenységgel, amelyet a brit és a francia kormány a nyár folyamán kifejtett.

Figyelmen kívül hagyja azokat a hivatalos célzásokat is, amelyek szerint Európa az Egyesült Államok javaslatait szívesen fogadná.

Nem veszik figyelembe lord *Cushendun* meghívását sem, amelyet egy lapudósító útján intézett Amerikához.

Az Egyesült Államok kormánya nem javasol semmit, ha csak nyíltan és őszintén egybehívott nemzetközi gyűléseket nem. Az Egyesült Államok már a múlt nyáron leszögezték álláspontjukat és ettől nem tértek el. Az illetékes testület, vagyis az előkészítő leszerelési bizottság genfi tárgyalásaira hajlandók delegátust küldeni.

Amerikai angol megfigyelők komolyan aggódnak a pillanatnyi helyzet miatt

és úgy érzik, hogy most kezdődik a második korszaka annak az elidegenedésnek, amely Nagybritannia és az Egyesült Államok között a genfi konferencia végén keletkezett.

Párisi jelentés szerint a francia külügyminisztérium határozottan megcáfolja az *Izvestia* ama hírét, amely szerint Franciaország és Anglia között állítólag titkos katonai egyezmény létesült.

Mint Párisból jelentik, washingtoni jelentés szerint, az amerikai kormánynak a flottaegyezmény ügyében elküldött válaszjegyzékét a londoni és párisi amerikai követ legközelebb átnyújtja a két kormánynak. Az *Echo de Paris* washingtoni beavatott helyről szerzett értesülése szerint

az amerikai jegyzék kijelenti, hogy Angliának és Franciaországnak jogában áll ugyan tetszés szerinti megegyezéseket kötni, de ezekhez a megegyezésekhez nem csatlakozik.

Washington nem hajlandó titkos egyezményeket aláírni és a francia és angol kormánynak azt ajánlja, hogy jobban tennék, ha nyíltan tárgyalnák le ezt a kérdést és tekintetbe vennék a hajóegységek építése kérdésében Amerika érdekeit is.

Ha a hatalmak új tengeri leszerelési konferenciát provokálnak ugyanolyan elvek alapján, mint a múlt évben, ezen a konferencián Amerika semmilyen körülmények között nem venne részt,

mert annak semmi célja sem volna.

Egyórás szünettel demonstráltak csütörtökön a szubotikai kereskedők a zárórarendelelet ellen

A főispán kijelentette a monstreküldöttségnek, hogy csak abban az esetben teljesíti a kívánságokat, ha a kereskedők megegyeznek alkalmazottaikkal — Momirovics Veljkó dr. főkapitány nyilatkozata

A szubotikai kereskedők csütörtök délelőtt tizenegy órától tizenkét óráig zárva tartották üzleteiket, demonstrációképen az üzletek zárásáról és nyitásáról szóló rendelet ellen. Délben monstre-küldöttség jelent meg Manojlovics Dusán főispánnal és előadta a kereskedők kívánságait.

Ezt megelőzően a *Bácsme gyei Napló* munkatársa felkereste hivatalában Momirovics Veljkó dr. főkapitányt, aki az üzletek demonstratív bezárására vonatkozólag a következőket mondotta:

— Nagyon meglepett a *Bácsme gyei Napló* csütörtöki számában megjelent közlemény a tüntető üzletzárásról. Nem tudtam elképzelni egy ilyen akciót a kereskedők részéről, viszont a *Bácsme gyei Napló* komolyságában és jólérsült-ségében sem kételkedhettem. Érthetetlen és komolytalan a kereskedőknek ez a demonstrációja a szabályrendelet ellen, amikor mindenki igen jól ismeri a főispán ur liberálistmusát ebben a kérdésben. A főispán ur jár elő abban, hogy a város közigazgatási és közigazgatási viszonyai minél előbb szánálva legyenek, másrészt maga a miniszteri szabályrendelet bizonyos határokat állított fel, amelyek vonalát a főispán ur sem lépheti át. Érthetetlen a kereskedőknek az a kívánsága, hogy üzleteiket egész napon át, vagy a törvény szellemével ellentétben nyitva tarthassák.

Ezzel kapcsolatban konstataálnom kell, hogy a kereskedői világ a tényállás ilyen felfogása mellett, úgy látszik, nem tartja szem előtt a munkásság, az alkalmazottak szociális helyzetét. Minden tárgyilagos ember beláthatja, hogy az alkalmazottak szociális, gazdasági és kulturális helyzete sokkal súlyosabb, mint bármely munkaadó és ez előtt nem szabad szemét hunyni.

Délelőtt tizenegy órakor a főtéri kereskedők nagy része már kezdte zárni az üzleteket. A rollókat egymásután húzták le és a kereskedők a Lloydba mentek. Negyed tizenkettőkor már egyetlen üzlet sem volt nyitva a főtéren és a kereskedők egyesületében néhány száz kereskedő gyűlt össze. Háromnegyed tizenkettőkor ment a százötven főnyi küldöttség Manojlovics Dusán főispánhoz.

A küldöttséget Manojlovics Vladisláv dr. királyi közjegyző, a Lloyd elnöke vezette Manojlovics Dusán főispán elé. A főispán a tanácssteremben fogadta a küldöttséget. A kereskedők kívánságát Pavlovics Milos dr., a Lloyd főtitkára és Vidákovics István kereskedő adták elő. Azt kérték, hogy a módosított szabályrendeletben a főispán engedje meg, hogy a kereskedők hétfőn és pénteken a hetipiackor alkalmával délután egy óráig nyitva tarthassák üzleteiket és a többi napon az üzleteket tízóra hosszat tarthassák nyitva.

Manojlovics Dusán főispán hosszabb beszédben fejtette ki a kereskedők előtt a szociálpolitikai miniszter szabályrendeletének intencióit és kijelentette, hogy kívánságuknak a szabályrendelet keretein belül nem lehet eleget tenni, mert a szabályrendelet világosan úgy rendelkezik, hogy délben legkevesebb két órai szünetet kell tartani. Hetipiackor csak akkor

tarthatók az üzletek nyitva egy órával tovább, ha hetenkint csak egy hetipiackor van. Miután azonban Szubotica kétszer van hetivásár, a rendelet értelmében a kereskedők kívánsága teljesíthetetlen. Egyébként a munkásvédelmi törvény miatt sem teljesíthető a kereskedőknek ez a kívánsága.

A kereskedők ezután azt a kívánságukat fejezték ki, hogy töröljék el a hétfői hetivásárt. Kijelentették továbbá, hogy az alkalmazottak hajlandók megegyezni a záróra ügyében, mire Manojlovics Dusán főispán kijelentette, hogy ha a kereskedők megegyeznek az alkalmazottakkal, illetve a kereskedelmi alkalmazottak egyesületével, abban az esetben tanulmányozás tárgyává teszi a kérdést.

— Nekem személyesen nincs semmi kifogásom az Önök kívánsága ellen — mondotta a főispán — de az alkalmazottak köréből eddig is sok panasz hallatszott, hogy nekik tizenkét órát kell dolgozni. Én nem akarom, hogy az ügy úgy legyen beállítva, mintha én erőszakolom a munkásságot arra, hogy többet dolgozzék. Adjanak Önök nekem garanciát arra nézve, hogy a munkásság nem fog elégedetlenkedni ez ellen és nem fog sztrájkba lépni. Nekem semmi kifogásom az ellen, ha Önök egymás között megegyeznek.

Manojlovics Dusán főispán ezután rátért a csütörtök délelőtti demonstratív üzletzárásra és a következőket mondotta:

— Meg kell Önöknek őszintén mondanom, mit éreztem akkor, amikor a *Bácsme gyei Napló*-ban ma reggel olvastam, hogy délelőtt tizenegy órakor minden kereskedő be fogja zárni üzletét. Ez igen szokatlan mód és igen furcsa, különösen akkor, amikor mind a két fél, Önök és én is, azon vagyunk, hogy megegyezünk. Ez úgy tűnt fel nekem és azt hiszem a nyilvánosságnak is, hogy a kereskedők ezzel terrorizálni akarnak. A kereskedők arról panaszkodnak, hogy amióta ez az üzletzárási rendszer van husz százalékkal kevesebb forgalmat csinálnak. Miért zárták akkor be a kereskedők ma idő előtt az üzleteket és miért nem tizenkét óra után jöttek el küldöttségben hozzám, amikor tudják, hogy engem egy óráig megtalálhatnak hivatalomban? Ki kell jelentenem uraim, hogy ez az eljárás igen deprimálóan hatott rám.

A kereskedők erre kórusban kiáltották, hogy a demonstráció egyáltalán nem a főispán személye ellen irányul. Manojlovics Dusán főispán végül kijelentette, hogy a kereskedők minden jogos követelését teljesíteni fogja.

A küldöttség tagjai lelkesen megéljenztek a főispánt és a küldöttség vezetői újból biztosították a főispánt arról, hogy az üzletzárás egyáltalán nem a főispán személye ellen irányult.

A *Bácsme gyei Napló* munkatársa több főtéri kereskedővel beszélgetést folytatott ebben az ügyben és a következő információkat kapta:

— A kereskedők kérése valóban jogosult, viszont kérdés, hogy ez a rendelet keretében teljesíthető-e. Különösen a textilkereskedők szenvednek nagy kárt, hogy hetivásárkor nem tarthatják nyitva üzleteiket. A rendelet értelmében a piaci textíliarúsoknak hetipiackor délután fél három óráig szabad árulni, míg a kereskedőknek délben be kell zárni. A tanyai és a környék-

beli falvakból érkező nép rendszerint délben vásárol, mert addig maga is piacon van, ahol pénzzé teszi a magával hozott élelmicikkeket. A tanyai ember tizenkettő és egy között szokott vásárolni a textilkereskedőnél, a vasárnapnál, a fűszeresnél és két óra előtt már kocsin vagy vonaton elhagyja a várost. Ezek az emberek tehát kizárólag a piacra vannak utalva és a kereskedésekben nem vásárolhatnak, mert azok csak délután három órakor nyitnak. Ez annál inkább sérelmes, mert a kereskedők a nagy adókon kívül címtáblaadót és nagy üzlethéért fizetnek, míg a sátoros kereskedő adója és helypénze minimális.

A kereskedők, mint értesülünk, most az alkalmazottakkal fognak megegyezést létesíteni és azután irásbelileg teszik meg észrevételeiket a szabályrendelet tervezetére.

Függőlegesen fog felemelkedni a földről a szélmalom-repülőgép

A starthoz elegendő nyolevan négyszögöl terület

Londonból jelentik: A Cierva-Autogiro társaság, amely megvásárolta La Cierva spanyol repülő újfajta szárny nélküli repülőgépét, a szélmalom-repülőgépét, most új konstrukción dolgozik.

Egy egészen kis autogiro gépről van szó legfeljebb két utas számára, amellyel a társaság ki akarja próbálni, hogy lehet-e egészen szűk helyről függőlegesen felemelkedni, ha azután a kísérletek beválnak, akkor a Havillad-Napier rendszer szerint 12 utas számára épít a vállalat egy nagy szélmalomrepülőgépet, amely rendes járatokat fog közvetíteni. A feltaláló, La Cierva kiszámította, hogy egy ilyen nagy szélmalomrepülőgép óránként 130 angol mérföldnyi sebességet képes elérni és a levegőbe emelkedéséhez elegendő 80 négyszögöles terület.

Kő kövön nem maradt a felrobbant melillai erődből

A löporrobbanás következtében 63 ember meghalt, 200 megsebesült

Madridból jelentik: A melillai erőd, amelyben szerdán, mint megirtuk, közel 20.000 kilogramm löpor robbant fel, a város középpontjától alig három kilométernyire fekszik a kikötő mellett egy magaslaton és körülötte baraktábor terül el, amelyben a löporgyári munkások laknak családosul. A robbanás szerencsére munkaidő után történt, de így is igen sok embert ölt meg.

Az erőd teljesen elpusztult, kő kövön nem maradt, a baraktábor eltiint a föld színéről.

A kikötő városrészének házai is erősen megrongálódtak, a kémények ledőltek s valamennyi ablak betört. Az erődben a katasztrófa idején kilenc katona volt, akiket a löporrobbanás úgy szétépett, hogy a holttesteket nem lehetett megtalálni.

A kilenc katonán kívül a löporgyári munkások közül ötvennégy halt meg, köztük több asszony és gyermek. A sebesültek számát kétszázra becsülik.

A kormány első segítségül 25.000 pezétát utalványozott a hajléktalanoknak.

A Caberizas-erődben történt

robbanás áldozatai majdnem kivétel nélkül asszonyok és gyermekek,

minthogy a löporgyár csak kis üzemmel dolgozott és Melillában különben is munkahiány van, tehát az odavándorolt spanyol férfimunkások hazatértek és csak az asszonyokat hagyták Marokkóban felnőtt gyermekeikkel munkára.

A robbanás éjféltájban történt. Melilla lakossága megrémült és azt hitték, hogy földrengés van. Mindenki a tengerpartra menekült és csak később tudta meg a nép, hogy a löporos erőd a levegőbe repült. A várszerű építmény helyén óriási tölesér van, a falak teljesen eltiintek. A katonai parancsnokság nem hiszi, hogy öngyulladás okozta volna a katasztrófát, mert az erődben csak fekete löpor volt. Valószínű az a feltevés, hogy

a két katonai őr vigyázatlansága idézte elő a szerencsétlenséget,

mert talán dohányoztak és égő gyufát dobtak el. A két őrt is úgy szétépte a robbanás, hogy sehol sem lehetett rájuk akadni. Velük együtt 11 katona veszett oda, a többi áldozat polgári munkás, asszony és gyermek. A melillai lakosságot abban a hiedelmében, hogy földrengés történt, megerősíteni látszott az, hogy az egész város megrázkódott, falak megrepedeztek, kémények dőltek le, minden ablak betört és mikor megnyugodott a föld, sűrű hamueső hullott a városra. Madridban ez az újabb katasztrófa negyednapra a színházézés után nagy megdöbbenést és általános gyászot keltett.

Sztrájkba léptek a szentai hentések

A város felemelte a vágóhídi illetéket, amit a hentések nem akarnak megfizetni

Szentáról jelentik: A város vezetősége és a mészárosok, valamint a hentések között már régebben súlyos konfliktus támadt, mert a város elrendelte, hogy minden levágásra kerülő állat élősulya után kilogrammonként husz para illetéktöbbletet kell fizetni a vágóknak. A hentések és mészárosok emiatt egy ízben már be is szüntették a vágást és csak akkor vették fel ismét az üzemet, amikor a város részéről ígéretet kaptak, hogy a husz para illetéktöbblet beszédését beszüntetik. Az utóbbi napokig a város tartotta is magát ehhez az ígérethez, szerdán délelőtt azonban a vágóhídon közölték az ott tartózkodó hentésekkel, hogy a város utasítása értelmében a husz para illetéktöbbletet ismét fizetni kell.

Ez a husz paras illetéktöbblet egy-egy levágásra kerülő marha után nyolevan-száz dinárt, sertések után

harminc-harminöt dinárt, borju után husz dinárt tesz ki, tehát a húst meglehetősen megdrágítja. A mészárosok és hentések amikor erről értesültek, nyomban rögtönzött értekezletre gyűltek össze, amelyen elhatározták, hogy további intézkedésig beszüntetik a vágást. Az értekezlet után a mészárosok részéről egy negyven főnyi küldöttség kereste fel Gyorgyevics Szlobodán polgármestert, akivel közölték a határozatot.

Gyorgyevics Szlobodán polgármester csütörtökön rendkívüli ülésre hívta össze a városi tanácsot, amelyen foglalkoztak a hentes- és mészárosstrájkjal. Az ülésen úgy határozott a tanács, hogy az illetéktöbblet beszédésétől nem áll el, azonban hajlandó a hentéseket és mészárosokat más formában kárpótolni.

Szentán nagy érdeklődéssel várják a hentessztrájk újabb fejleményeit.

Senkinek se kell az akasztott ember kötele

Elárveresték a bűnjelket a szubotikai törvényszéken

Gyilkoló szerszámokat: puskákat, késeket, fejszékét, botokat árvereztek el a napokban a szubotikai fogház udvarán. Dobra kerültek a fogház bűnjelraktára mélyén évek során felhalmozódott lopásból, betörések-ből és egyéb bűnyűgyekből származó bűnjelket, melyeknek tulajdonosait vagy nem lehetett felkutatni, vagy amelyeket a bíróság ítéletileg elkobozott. Nem igen kell senkinek az a fejsze, amellyel emberéletet oltottak ki, amelynek fokához embervér tapad. Így aztán a véres gyilkosságok eszközei ott maradtak a törvényszéken. Sorszámosot kaptak, bevezették őket egy jegyzőkönyvbe és bekerültek a bűnjelraktárba. Hány véres bűntény szomorú emlékét lepi itt az évek mindent elfodó szürke pora. Minden darab egy-egy véres dráma itt maradt hírmondója, mindegyik mögött tragédia, bűn, gonoszság lappang. Ha ezek a borzalmas gerjesztő tárgyak megszólalának, ha beszélni tudna az a rengeteg fejsze, bicska, kés, puská, amely ott hever a bűnjelraktár polcán, ha az idő égtelenjéből és a múlt ködéből előjönne a rég feledett bűnök árnyai, — a ponyva irodalom illusztris művelői egy életre el lennének látva témával.

A bűnjelraktárban

Poros, homályos terem a bűnjelraktár. A rideg szürkfehér fal csak itt-ott villan ki — egyébként eltakarják a bűnjelket. Az »irtózat szobája« ez. Vagocó félelem sikit le a porba fulladt rozsdás tárgyakról. Hasonlít a zsidó raktárhoz, de nincs benne sehol szín. Hideg rozsdamarta vasak, foszóló rongyok, szuette fadorongok köröskörül. Minden tárgyra kis cédula, rajta sor és évszám, alatta a tettes neve. Egyébként rend van itt, a polcokon, akár a fűszerkereskedésben, szépen szortírozva fekszenek a *corpus delictik*: fejszék és bicskák — ez a főcikk. Az egyik szekercén megnézem a táblát:

Szám 217/1916. Bicskei János.

Bicskei agyonverte a feleségét. Egy fejszecsapással széthasította a koponyáját. A barnanyelű balta, amelylyel eredetileg fát vágta, most, tizenhárom év után, újból — kiszabadul. Addig itt lógott társaival — kis és nagy fejszékkel.

Az egyik sarokban csinos fegyvergyűjtemény kelt fel az érdeklődést. Csupa törött, horpadt vadászfegyver, egy csomó karabély és revolverek. A szobának ez a sarka a középkori kinzókamra sötét véres borzalmát leheli a nézőre. Kapanyelek, ásók, kaszák, a békés földmivelés eszközei a halál szolgálatában. A kasza, amely az élet aranyát: a búzát vágta rendbe emberfejet nyisszantott le 1917-ben. A kapanyél koponyát-tört, az ásó életet temetett el.

Most megnyílnak a kapuk. A bűn eszközei, az emberi gonoszság lélektelen szolgái visszatérnek az életbe: a bicska kenyeret fog vágni, a fejsze fát. *Bűntetésüket kitöltötték.*

Ötszáz bicska

Bicskából van egész kollekción. Szuboticián ez előtt átlag naponként történt egy-egy szurkálás és így nem csoda, ha felszaporodtak a bicskák. Végig a polcon a szegény budlító kezdve a kecses gyöngyháznyelű zsebkecséig a bicska minden fajtát megtalálhatja az ember.

Egyik kosárból molyette frakkot huz elő a fogházőr. Megrázza és kipottyant belőle egy ifju egérfamilia. A frakk diplomataé lehetett. 1915-ben lopta el egy *Bosnyák* nevű katonaszökevény a vonaton egy urtól és ebben szelhámolt. A tolvajt elítélték a frakk ittmaradt az egereknek lakásul.

Egy csomagban női fehérnemű: ingek, egy pár fűző, harisnyák. Divatját mult holmik. Ilyet viselt: tizenöt év előtt. Az árverésen két dinárért vette meg egy mügyűjtő öreg ur az egész csomagot. Egy párisi nagy áruházban nincs olyan választék, mint a bűnjelraktárban: kölnivíz, borotváló készülék, szagos szappan, gyertyatartók. Konyhafelszerelési cikkek, poharak, lábasok, párnák, paplanok, vaságyak...

Egy háztartást remekül fel lehetne szerelni — *lopott tárgyakból*. És ugyálszik ez a körülmény csábított akkora tömeget az árverésre. Eljöttek az összes menyasszony cselédlányok, szegény proletár asszonyok, napszámosok, sok gazda, földműves, iparosok, néhány árverési hiéna, úgyhogy a licitáció erős küzdelmet ígért.

Senki többet — harmadszor...

Beleszlin irodatiszt az árverés vezetője harsány hangon jelentette:

— *Eladásra kerülnek különböző tárgyak készpénzfizetés mellett.*

A tömegben élénk mozgolódás támadt.

— *Egy piké mellény öt dindir* — kiabálta a kikiáltó.

— *Hat* — mondta bátortalanul egy inasgyerek és rá is hagyták.

A ruhadarabok mind elkelték. Egy jóképű kétsorost tizenöt dinárért vett meg egy árverező. A kapukat, ásókat, kaszákat a gazdák kapkodták szét. A cipőket egy földbirtokos vette meg a cselédsége részére. A nők csak a fehérnemű iránt érdeklődtek és elkeseredetten licitáltak.

— *Egy bicska — két dinár!* — szölt az árverésvezető és felemelte a kis fanyelű rozsdáspengéjű bicskát. A hátsó sorból megszólalt egy legény.

— *Három.*

Ennyiért megkapta, átvette a kést, összeszorította a fogát, aztán letörte a pengét és földhözcsapta a nyelével együtt. *Kiderült, hogy az övé volt és egy évet ült niatta.* Eljött visszavenni, hosszút állt rajta, összetörte és megnyugodva elment.

A rengeteg bicska átlag két dináros áron mind elkel. Volt, aki tíz-husz bicskát is megvett. — Viszont-eladásra. A vér-rozsdát leköszörülük róla és új köntösben csillog a kés.

Attrakció volt *Tóth Imre* revolvere. A kivégzett Halasi-uti rablógyilkos fegyverét a kikiáltó be is konferálta. A borzalmas fegyvernek, amely két ember életét oltotta ki, kikiáltási ára *tíz dinár volt.*

Egy ur rögtön huszát ígért érte. A hatlövetű forgópisztoly kézzel-kézre járt. Borzalommal kattantották el a ravaszát, belenéztek a csövébe, ahol a gyilkos golyók kiröpültek.

— *Huszonöt* — licitált egy hajusos ur nyilván szenvedélyből, mert később is hevesen küzdött olyan tárgyakért, amelyekhez valamilyen nagyobb eset szálal fűződnek.

Egy szállási embernek szintén nagyon tetszett a revolver. Egyedül vannak a tanyán és jó ha van a házban fegyver. Igért harmincat. A hajusos uriember folytatta a harcot és bementa rögtön az ötvenet. A tanyait elkapta a licitálás ördöge. Minden szem őt figyelte. Elkeseredett küzdelem folyt a rablógyilkos revolveréért. Felverték a pisztoly árát százötven dinára.

— *Legyen a magdó* — adta meg magát a tanyai atyafi.

— *Senki többet harmadszor...* hangozott el és *Tóth Imre* revolvere eltűnt a licitáló úr zsebében. Két golyót is kapott hozzá. A kivégzett rablógyilkosnak azt már nem volt ideje elhasználni.

Az akasztott ember kötele

Sokféle tárgy közül, amely potom áron került előadásra, legérdekesebb volt az a zsinog, amelyre *Vojnics Rogics* Márkó évekkel ezelőtt a városligetben egy padra felakasztotta *Virág Mariskát*, akit előzőleg megfojtott.

A vékony cukorszárga újságpapírba volt csomagolva és annak rendje és módja szerint beiktatva a jegyzőkönyvbe.

— *Akasztott ember kötele, kikiáltási ár egy dinár* — harsogott a kikiáltó.

A tömegben *Vojnics Rogics* Márkó nevét suttozták. Megnézegették a spárgacsomót és megállapították, hogy a zsinog nem ér egy dinárt.

— *Nem ígér senki?*

Csend volt. Az emberek vállukat vonogatták. Senki se szólt.

— *Egy dindirért egy gombolyagot is kapok* — törtéte el a pálcát valaki az akasztott ember kötele felett. Nagyon anyagias szellemű publikum volt. Valaha egy centiméter ilyen fajta kötélért hizott disznót adott volna a fatalista. Ma ugyálszik nem hisznek az akasztott ember kötelének csodátévő és szerencsét hozó erejében. Legalább is ennek a kötelének nem volt szerencséje, mert, miután senki se ígért érte, visszadobták a lomok közé és a jegyzőkönyvbe beírták: *érték nélküli.*

Az akasztott ember kötele senkinek se kellett. Egy srófhuzó elkelt négy dinárért, egy beretva, mellyel egy csecsemő torkát vágta el valaha, tíz dinárért egy borbélyinas tulajdonába ment át, aki habozás nélkül fizetett. Egy hölgy szagos szappant vett tízért, egy cilinderek kalap potom két dinárért cserélt gazdát. Hamis bélyegző iránt nem volt érdeklődés. Egy vadászpuska tíz dinárért kelt el, a favágók összevásárolták a fejszékét. A veszett fejsze azonban megtalálta a nyelét a remek furkóbotok, meggyfahusángok képében, melyek egy dinárért keltek darabonként. Bicskát majdnem mindenki vett, a jó családfő pedig remek konyhakéssel látta el magát. Nagy kínlat volt álkulcsokban és betörőszerszámokban, de ilyen gyanus holmikát senki se mert venni. Ezekkel bebóvílta magát a szubotikai törvényszék.

Szegedi Emil

Egy pesti ügyvédet szubotikai származásu felesége véresre korbácsolt az uccán

A férjet a mentők beszállították a Rókus kórházba, az asszony pedig beadta a válókeresetet házasságtörő férje ellen

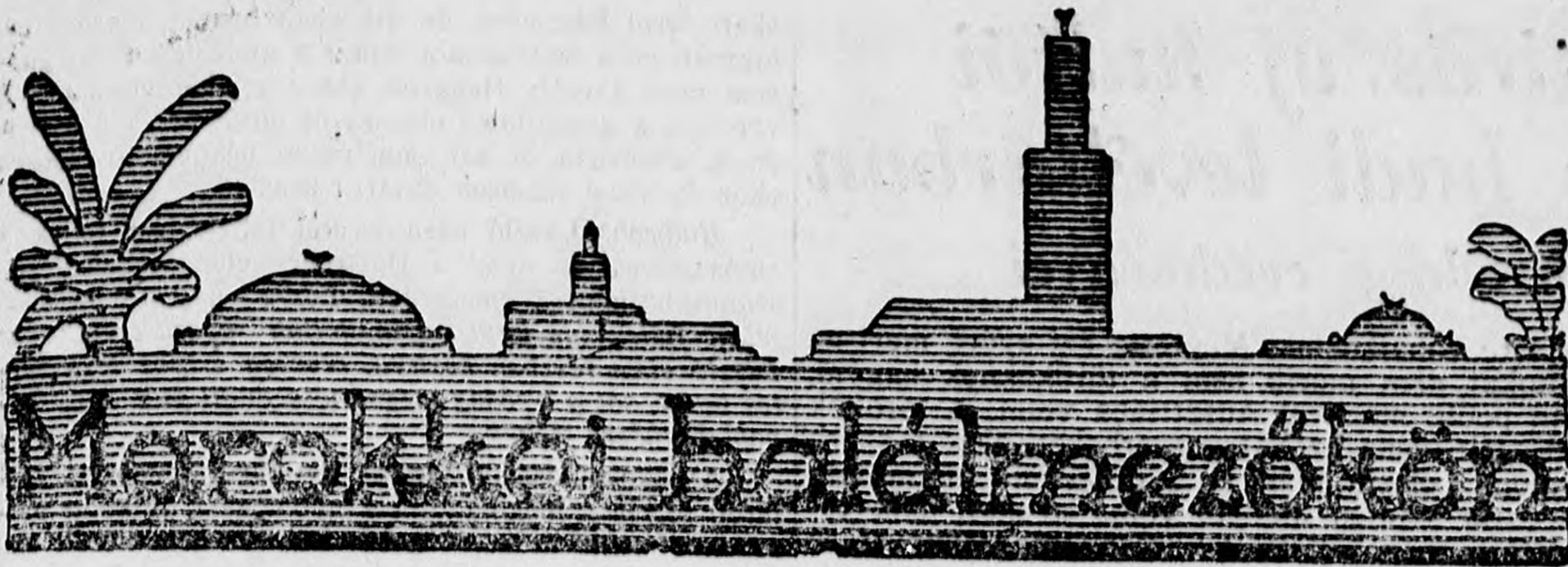
Budapestről jelentik: Botrányos jelenet játszódott le szerdán délelőtt a Csáky-ucca sarkán. Dr. *Hantos Andor* né, egy pesti ügyvéd felesége, aki már két hét óta különváltan él a férjétől, az uccán megleste és *kutyakorbáccsal véresre verte az urát.*

Az eset előzményei igen érdekesek. *Hantos Andor* ügyvéd ezelőtt három hónappal egy ügyfele megbízásából lenngett Jugoszláviában. Szuboticián megismerkedett egy *Lipsitz* Frida nevű leánnyal, akinek szülei Csehszlovákiában élnek. A leány rokonai látogatására érkezett Szuboticiára. A fiatalember és a leány között vonzalom fejlődött ki és ez az érzés csak növekedett az ügyvéd szívében, amikor megtudta, hogy a leány apjának textiltgyára van Csehszlovákiában. A fiatalok rövidesen *eljegyezték egymást* és a szülőknél sem volt kifogásuk a jömegjelenést és állítólag jókereső ügyvéd ellen. Az esküvőt Pesten tartották meg, a Lipótvárosban vettek ki lakást és az após ekkor átadott vejenek *tizenkétezer pengőt*, amit *Hantos* azzal az ürüggyel kért, hogy az utóbbi időben spekulációkba fogott, amelyek azonban balul ütöttek ki és rendezni szeretné az adósságait. Egy hónapi együttélés után a fiatal feleség azt tapasztalta, hogy a férje elhanyagolja őt, esténként a legkülönfélébb kifogásokkal eltűnt hazulról és állandó pénzzavarral küzdött. Az asszony ekkor gyanút fogott, figyelni kezdte az urát és egy napon megdöbőbe jött rá, hogy *férje egy S. Rózi nevű varrónőhöz jár és a nőre költi az apósától kapott pénzeket.* Megtudta azt is, hogy *Hantos* piszkos zugúletekkel foglalkozott, ami miatt már eljárás is indult ellene. Többek között száz-kétszáz pengős kaució-előlegeket vett fel állástalan ház mesterektől, azzal az ígérettel, hogy majd állásba juttatja őket. Amikor aztán a becsapott emberek hiába követelték vissza a pénzüket, *feljelentették az ügyvédet.*

A férj, aki nem is sejtette, hogy feleségének tudomása van viselt dolgairól, legutóbb ismét tizenkétezer pengőt kért az apósától, azzal, hogy egy nagyszabású üzletbe kívánja befektetni. Az após át is adta a kívánt összeget. *Hantos* azonban, amikor megtudta, hogy férje ismét pénzt csalt ki az édesapjától, rátámadt az urára, heves jelenetek kíséretében szemére hánytva kétlaki életmódját és *visszakövetelte a tizenkétezer pengőt.* Amikor *Hantos* vonakodott átadni a pénzt, erőszakkal vette el tőle. A férfit ez annyira kihozta a sodrából, hogy *arcultította a feleségét és elrohant hazulról.* A Royal-szállóban vett ki lakást és egyben *feljelentette a feleségét lopásért.* Az asszonyt detektívek vitték fel a rendőrségre, ahonnan csak harmadnapra szabadult ki. Ekkor hosszuból ő tett feljelentést a férje ellen *házasságszegésért, azon a címen, hogy férje házasséletük alatt is ugyszólván állandóan együtt élt a kedvesével.* A házasság felbontása szerdán délelőtt aztán véres komédiában robbant ki. Az asszony, akit módfelett bántott, hogy férje állandóan a szeretője társaságában mutatkozik, megleste *Hantos* a Csáky-ucca sarkán és *kutyakorbácsával véresre verte.* A szerencsétlen ember *dúltan rogyott össze* az üttegek alatt és a *mentők szállították be a Rókus-kórházba, ahol csak fél óra múlva tért ismét magához.*

A rendőrség a feltűnést keltő családi botrány aktáit áttette az ügyészséghez.

*Hantos*né, akinek kiterjedt ismeretsége van Szuboticián, kijelentette az újságíróknak, hogy az ura ellen *válóper* indít, egyben pedig *újabb feljelentést ad be ellene az elsikkasztott hozomány miatt.*

Fischer Árpád szubotical fiatalember 1923-ban belépett a francia idegen légióba, amelyből csak öt évi szenvedés után szabadult meg és tért haza Szubotiedra. A Bácsme gyei Napló folytatásokban közli Fischer Árpád napóját, amely felírja mindazt a borzalmat és szenvedést, amelyben az idegen légió összetoborozott szerencsétlenjeinek része van.

A száműzetés felé

A djebeliskriteni ütközet után szélesend állott be, Abd el Krim emberei visszahúzódtak a hegyek közé, magukkal hurcolva hadifoglyaikat is. A francia hadvezetőség utasítására az egész vonalon erődítéseket kezdtünk építeni és már készült az új haditerv is a felkelők teljes megsemmisítésére, a helyzet azonban váratlanul másképp alakult ki. Abd el Krim beírta,

„A' ehér zászlós parlamentairek voltak...”

hogy a további küzdelem számára céltalan és lépéseket tett a békekötés érdekében.

Egy napon az előretolt állásokból jelezték, hogy a hegyekről egy nagyobb csoport ereszkedik le. Fehér zászlós parlamentairek voltak, akiket kérésükre azonnal a főhadiszállásra kísértünk. A követek közölték parancsnokunkkal, hogy Abd el Krim feladja a további küzdelmet és hajlandó letenni a fegyvert. A főhadiszálláson rendkívül megörültek az ajánlatnak, de tartottak attól, hogy a dolog nem komoly, hanem ravasz cselről van szó és ezért azt a választ adták a követeknek, hogy Abd el Krimmel csak személyesen hajlandók tárgyalni. A parlamentairek visszatértek a válasszal a hegyek közé és másnap legnagyobb meg-

Arab férfi az Atlasz vidékéről

lepetésünkre a felkelők legendás hiru vezére teljes kíséretével megjelent a francia táborban békét kötni. Szegény, akkor még nem is sejtette, hogy milyen sors vár rá. Ez 16-ikán volt.

Korán reggel észrevettük, hogy egy nagyobb főnyi csapat igyekezik felénk. Amikor közelebb értek hozzánk, elvesztettek hitt bajtársainkra ismertünk fel bennünk. Abd el Krim tehát komolyan gondolta, el a békét és ennek jeléül visszaadta a foglyul esett legionisták szabadságát. A csapatot érthetően nagy örömmel vettük körül és kérdéseinkkel halmoztuk el. Elmondották, hogy a felkelők táborában nagy az elkeseredés és mindenáron békét akarnak kötni.

— Velünk eleinte rosszul bántak — vitte a szót egy német származású altiszt — és már attól féltünk,

hogy a többi fogoly sorsára kerülünk, akiket a legnagyobb kegyetlenséggel ítéltek halomra a törzsfőnökök szemeláttára. Ma hajnalra biztosra is vettük már, hogy meg kell halnunk, mert felsorakoztattak bennünket. Egyikünk sem tudta, hogy mit akarnak velünk. Amikor már valamennyien sorban álltunk, elénk lépett egy magasrangu tiszt, akiről később tudtuk meg, hogy azonos azzal a Klems nevű legionistával, aki még a harcok eiején átszökött Abd el Krimékhez és ott magas rangot ért el. Ő közölte azután velünk, hogy Abd el Krim békét kért, mi pedig szabadok vagyunk. Kitérő lelkesedéssel fogadtuk szavait és alig vártuk a reggelt, mert azt mondták, hogy akkor fognak utnak indítani a francia tábor felé.

Visszatért bajtársaink még azt is elmondották, hogy Abd el Krim szintén átjön a francia táborba, hogy megkezdje a békétárgyalásokat.

Néhány órával később valóban fejtűnt a hegyháton egy nagyobb lovasscsapat, élén Abd el Krimmel. A lovasscsapatot hosszú kocsisor követte, a kocsikon — mint később kiderült — a vezér negyven feleségét hozta magával. A parancsnokság, amikor jelentették neki, hogy jön Abd el Krim, sietve tette meg az előkészületeket fogadására. Az első őrsőt felállították a légió zenekarát, felvonultatták a diszszázadot és a főhadiszállás valamennyi tisztje összegyűlt Abd el Krim üdvözlésére. Ha nem estem volna keresztül néhány nappal ezelőtt azon a borzalmas ütközeten, amelyen annyi jó bajtársam elpusztult, azt gondoltam volna, hogy hü szövetségeseink érkezését várják a francia táborban. Negyedórával később felharsantak a kürtök, majd utána rázendített a zenekar a legionisták indulójára és zeneszó mellett bevonult Abd el Krim teljes vezérkarával és egész házatájával a főhadiszállásra. A mieink hatalmas »hurrá«-val fogadták, ő pedig mo-

solyogva lovagolt el a diszszázad sorfala előtt, minden mozdulata igazi fejedelemlépre vallott. Amint a tábornok elé ért, könnyedén leugrott lováról, mélyen meghajolt és még mindig mosolyogva nyújtotta kezét:

— Üdvözlöm a dicső francia hadsereget.

— Üdvözlöm a bátorságukról messze földön híres riffeket — hangzott a válasz.

A tábornok ezután visszavonult Abd el Krimmel, mi pedig beszélgetésbe elegyedünk kíséretével. Ki a

Riff szépség

vezérekkel, ki a csinos feketén fénylő szemű asszonyokkal, akik démonian vigyorogtak felénk. A hölgyek körül természetesen nagyobb udvar képződött, ami szemmel láthatóan nem jól esett a vezéreknek. Szurós pillantásokkal mértek végig bennünket.

Ezalatt Abd el Krim megegyezett a parancsnokkal, hogy a további tárgyalásokat a teljes vezérkar bevonásával folytatják. Két napig tartottak ezek a tárgyalások, a vége az lett, hogy Abd el Krim szólnak eresztette egész vezérkarát, csupán az asszonyokat akarta megtartani, de legnagyobb sajnálatára tőlük is meg kellett válnia. Csak két felesége maradhatott vele, a többi Abd el Krimét visszairányították hazájukba, a kopár hegyek országába. Sirva vettek búcsút hatalmas férjüktől, aki ekkor már tudta, hogy többé nem ura akaratának.

Kevéssel utóbb hajóra pakkolták és utnak indították a száműzetés felé.

Finita la Comédia.

Szüreti mulatságra indultak, amikor a katasztrófa érte a noviszadi halálautó utasait

Abt Vilmost pénteken ballgatja ki a vizsgálóbíró

Noviszadról jelentik: A hétfői borzalmas autókatasztrófa három áldozatának felboncolása után, amely kedden este nyolc óráig tartott, Glumac Bogdán noviszadi törvényszéki vizsgálóbíró — mint ismeretes — megkísérelte a súlyosan sebesült Abt Vilmos kihallgatását.

A vizsgálóbíró a Bácsme gyei Napló munkatársának kíséretében este negyed kilenc órakor megjelent a kórház belgyógyászati osztályán, ahol külön szobában fekszik Abt Vilmos, de kihallgatásáról egyelőre szó sem lehetett. Abt kedden délután öt óra felé hirtelen magához tért, sőt saját lábán rövid sétát tett a kórház folyosóján, de negyed óra múlva újra elvesztette eszméletét. A vizsgálóbíró a legnagyobb súlyt Abt Vilmos kihallgatására helyezte, mert Abt vezette a halálautót és többen határozottan azt vallották, hogy Abt volt az egész társaság közül a legjózanabb állapotban.

Glumac vizsgálóbíró, miután Abt nem hallgathatta ki, felment Aleksza Mária betegszobájába, akinek állapotában javulás állott be és aki a katasztrófa előzményeire lassan-lassan kezd visszaemlékezni. A vizsgálóbíró kérdésére elmondotta, most már tisztán emlékszik, hogy vasárnap este kilenc órakor barátöjével a szerencsétlen véget ért Vackó Viktóriával a Kraxner-féle vendéglőbe ment, ahol résztvettek a táncmulatságon és hogy Vackó Viktória révén ismerkedett meg a halálautó többi utasaival. A fiuk már éjfél előtt meglehetősen ittas állapotban voltak tánc közben többször összeveszték vasutasokkal és csak a józanabbak közbelépésének köszönhető, hogy verekedésre nem került sor. A férfiak egyike az éj folyamán többször hívta a társaságot, hogy menjenek Vrbászra, ahova barátai már pár nappal ezelőtt meghívták egy szüreti mulatságra, ők azonban nem voltak erre hajlandók, mert reggel öt órakor otthon kellett lenniük. Hajnali három órakor mindannyian autóba ültek, amelyet a legjózanabb fiatalember, Abt Vilmos vezetett. A városon keresztül kiértek a löversenyterre. Megkérdezte, hova mennek, mire azt felelték, hogy Vrbászra a szüreti mulatságra. Kérlelni kezdte Abtöt, hogy forduljanak vissza, amit ez meg is tett és a löversenytertről kis távolságra vissza is fordultak. Amikor a sinekhez ér-

tek, történt a szerencsétlenség, amelynek részleteire nem emlékszik, mert elvesztette eszméletét és csak akkor tért magához, amikor már behozták a kórházba.

A vizsgálóbíró arra a kérdésére, emlékszik-e, hogy milyen helyzetben volt a sorompó, Aleksza Mária határozottan azt állította, hogy amikor először a sinekhez értek, a sorompó csak félig volt leengedve. Arra nem emlékszik, hogyan állt a sorompó, amikor pár perc múlva visszatértek.

— Nem szállt ki valaki a kocsiból, hogy felemelje a sorompót? — kérdeztük a leánytól, mire határozottan kijelentette, hogy a kocsit senki sem hagyta el. Igaz, hogy utjukon többször megálltak, mert eltévesztették az utirányt, de a kocsiból nem szállt ki senki.

A vizsgálóbíró kérdésére, hogy milyen sebességgel hajtottak, a leány elmondta, hogy a férfiak hangoztatták, hogy hatvan kilométeres sebességgel mennek és csak akkor lassítottak, amikor a sinekhez értek. A vizsgálóbíró még több kérdést intézett a leányhoz, aki kérte a bírót, hogy hagyja még egy napig pihenni.

Balázs Pált és Takács Sándort kedden délután temették el, míg Vackó Viktória temetése szerdán történt a város költségén, mivel egy hozzátartozója sem jelentkezett.

Abt Vilmos, a katasztrófa életben maradt áldozata csütörtökön magához tért és a Bácsme gyei Napló munkatársának, aki ebben az időben véletlenül a kórházban tartózkodott, a következőket mondotta el a szerencsétlenség lefolyásáról:

— A Kraxner-féle vendéglőtől én vezettem a gépkocsit, mert az egész társaságból egyedül én voltam józan. Tisztán emlékszem, hogy autónk kétszer szállt át a sorompón és az mindkét alkalommal nyitva állott.

Munkatársunknak arra a kérdésére, hogy utközben kiszállt-e a kocsiból, Abt Vilmos a fejével intett nemet.

A súlyosan sebesült embert pénteken hallgatja ki a vizsgálóbíró. A kihallgatásra megidéztek a váltóőrt is, aki Abt Vilmos, a halálautó vezetője szerint nem eresztette le a vasuti sorompót.

A szerb történetírás új kútfői a bécsi országos és hadi levéltárban

Ivics Alexa kutatásainak eddigi eredményei

Dr. Ivics Aleksza, a szuboticei jogi fakultás tanára, már hónapok óta dolgozik a bécsi úgynevezett hadi és országos levéltárban. A levéltár a császárság idejében titkos levéltár volt s csak a köztársasági Ausztria tette nyilvánossá s engedte meg ott a szabad kutatást.

Munkatársunknak alkalma volt dr. Ivics Alekszával tudományos munkálatai eredményéről beszélgetni.

Dr. Ivics a következőket mondotta:

— A mostani levéltári kutatásaim az első szerb fölkelésre, az 1804—13. közti időszakra vonatkoznak. Ez a felkelés mostani uralkodónk dédapja, Karagyorgye vezetése alatt tört ki. A bécsi levéltárakban rendkívül sok okirat van, amelyek erről a felkelésről, a dinasztia alapítójának életéről és munkájáról szólnak. Ezeknek az iratoknak legnagyobb része, mintegy kilenc tizede mostanáig teljesen ismeretlen volt, tehát tudományos szempontból nem is lehetett feldolgozva. A hadi levéltárban »Acta praesidentialia 1807—1813« alatt ötven kötet van és minden kötetben 5—600 okirat, melyeknek nagyrésze a szerb fölkelésre vonatkozik. Ezideig a történetíróknak nem volt tudomásuk ezeknek az okiratoknak létezéséről.

Az említett iratok közt százsámra vannak levelek, amelyeket Karagyorgye és vajdái: Mladen Milovanovity, Sztojan Csupity, Vule Ility, Milenko Sztojkovity és mások írtak. A szerb történetírás nem ismerhette eddig azokat a történelmi kútfőket, amelyek az úgynevezett császári kabinet helytartótanács okmányai, sem a »hadi iratokat.« Majd ha mindezeket az okmányokat nyilvánosságra hozzuk, akkor ismerjük meg az eseményeket és a szereplőket. Szerbia megalapítóit jobban meg lehet ismerni ezekből az egykoru levelekből, mint ahogy ők egymást ismerték.

Arra a kérdésre, hogy az első felkelés idejéből vannak-e okmányok Beogradban is, Ivics Alexa a következőket mondotta:

— Szerbia eleste után Karagyorgye megsemmisítette az összes iratokat, melyek a föl-

kelésre vonatkoztak. Megtette ezt azért, mert az iratokat nem merte sem a törököknek hagyni, sem pedig magával Ausztriába vinni. A törökök üldözték volna azokat a szerbeket, akik a szerb uralom eleste után is Szerbiában maradtak, Ausztria szintén üldözte volna azokat, akik területére menekültek. Az iratok megsemmisítése volt tehát az egyedüli út. Az említett levéltárak okmányai az eltűnt szerb iratokért gazdag kárpótlást nyújtanak.

Arra a további kérdésre, hogy mit tartalmaznak ezek az okiratok, Ivics kijelentette, hogy az okiratok elsősorban Karagyorgye és vajdái hivatalos levelezései az osztrák állam vezető fiaival. Ezek elsősorban a császár és Károly és Lajos főhercegek voltak, azután a haditanács elnöke, a külügyminiszter és az osztrák határőrségi tisztiek. A pétervárad és temesvári tábornokok és a zemuni, pancsevői és mitrovicai katonai parancsnokok. Vannak azonban okiratok, amelyek a hadi tanács és az országos kabinetiroda tanácskozásainak jegyzőkönyveit tartalmazzák a szerb fölkelésre vonatkozólag, utasítások és parancsok a határszéli hatóságoknak, miképpen foglaljanak állást a szerb felkelőkkel szemben.

A harmadik és számszerűleg legnagyobb csoport a kémek tudósítói. Ausztria tömérdek pénzt költött és áldozott kémkedési célokra. Azért volt alkalma és lehetősége mindazon mozgalmakról és eseményekről, melyek Szerbiában lejátszódtak, pontos tudomást szerezni.

Mennyit tesz ki az összes anyag és milyen formában lesz majd publikálva? — kérdeztük végül.

— A munka nagyobb felét már elintéztem, de még nem tudom, mennyi lesz az egész anyag. Számításom szerint az összes iratok, melyek Karagyorgye idejére vonatkoznak, 150—160 nyomtatott ívet fognak kitenni. Az én tervem, hogy úgy az okmányokat, mint a levéltári anyagot 3—4 kötetben adjam ki, mely a tudomány emberei számára a szerb múlt érdekes időszakának tanulmányozására fog alapul szolgálni.

Vérfürdőt rendezett az istállóban egy szuboticei földbirtokos

Halbrohr László fivére nek békovai birtokán lelőtt kilenc lovat és nyolc ökröt

Szubotica egyik ismert és régi tekintélyes családjában, a Halbrohr-családban már régóta elkeseredett viszály dúl, amely a Halbrohr-fivérek között már eddig is perekben és más összetűzésekben jutott kifejezésre. A családban két front alakult ki. Az egyik oldalon Halbrohr József és Halbrohr Móric földbirtokosok állnak, míg a másik fronton fivérük, Halbrohr László hadakozik. A családi háborúság egyik legutóbbi etapja abból indult ki, hogy a békovai Halbrohr-birtok kukorica- és komlótermését Halbrohr László magának vindikálta, viszont a többi testvérek szerint a termés nem őt illette volna meg. A termést Halbrohr László elhordatta, de annak egy részét a két idősebb testvérnek sikerült visszaszállíttatni. Erről hamarosan értesült Halbrohr László, aki úgy vélte, hogy ezzel fivéréi őt jogában megrövidítették. Ez a körülmény a fiatal, lobbanékony természetű földbirtokost annyira felingerelte, hogy Halbrohr László néhány nappal ezezt olyan cselekedetre ragadtatta magát, amely az egész városban kínos feltűnést keltett és már a hatóságokat is foglalkoztatta.

Halbrohr László kedden értesült arról, hogy fivéréi a békovai szállásról elhordatták a termést, amelyről azt állítja, hogy azt édesanyjuk neki ajándékozta és így az ő tulajdona. A földbirtokos este hét és nyolc óra között autóján, amelyet Jordán János soffőr vezetett, kiutazott Békovára. Ezt megelőzőleg Halbrohr László nagyobb mennyiségű pálinkát ivott meg és már meglehetősen ittas állapotban érkezett Békovára. A Halbrohr-szállástól alig kétszáz méternyire van Mészáros Andrásné kocsmája, ahová Halbrohr László bement és egy pohár pálinkát kért. A kocsmárosné látván, hogy Halbrohr már ittas, nem akarta kiszolgálni, mire Halbrohr úgy feldühödött, hogy összetörte a kocsmát egész berendezését, mire a kocsmárosné és lánya ijedten menekültek a földbirtokos dühe elől.

Halbrohr László ezután a birtokra ment és első útja a kastélyba vezetett, ahonnan két vadászfegyvert vett magához és megrakta zsebeit töltényekkel.

A soffőr látva a harci előkészületeket, rosszat sejtve, figyelmeztette a tanyai cselédséget, hogy meneküljön mindenki, mert László ur lövöldözni akar. Halbrohr László felfegyverkezve egyenesen az istállóba ment,

ahol több kocsis tartózkodott. Halbrohr az ajtóban elkiáltotta magát:

— Meneküljön, akinek kedves az élete!

A kocsisok természetesen hanyatt-homlok menekültek el, de az istállóban bent maradt két kis bűres-gyerek, akiknek már nem volt idejük kimenekülni és a járszol alá bujtak. Az istállóban vaksötét volt és a járszol mellé kötve több ló és ökrök pihente ki a délelőtti kukoricahordás fáradalmait. Halbrohr László ekkor lövése emelte puskáját és elkezdett tüzelni. A két puskával Halbrohr a gyors iramban addig lövöldözött, amíg csak tölténykészletéből tartott és a csatateren utólag huszonnégy kilőtt patront számláltak meg.

A sortűz valóságos söréztápot zúdított a szerencsétlen állatokra és a lövöldözésnek borzalmas hatása volt. A megsebesült állatok fájdalmas bőgése, a lovak riadt nyerítése, halális hörgése összevegyült a szünni nem akaró puskaropogással és a biztos fedezékbe bujt bűresek rémülten hallgatták a rettenetes csatáját.

Amikor Halbrohr László a lövöldözést abbahagyta, az istállóban, amelynek földjét és falát vörösre festette a lelőtt állatok vére, ha tökör és négy ló holtteste feküdt, ő ló és két ökröt súlyosan megsebesült. Az ökröket másnap Szabados Béla városi állatorvos utasítására le kellett ölni, a megsebesült lovak közül is kiszüvedett egy és a többieket sem lehet munkára használni. Az istállóbeli ütközetnek tehát tizenhárom halottja és négy súlyos sebesültje van, a százötven holdas békovai birtokon pedig mindössze egy ökröt és egy ló maradt, amelyeket csodálatosképpen kikerültek Halbrohr golyói. Az elpusztult lovak közt volt két csantaviri fuvarosnak is egy-egy lóva, amelyeket a kukoricahordásra fogadtak meg és amelyek a fuvarosok egyedüli vagyona és kereseti forrása. Az egyik csantaviri fuvaros őt, a másikat hét gyereke maradt kenyér nélkül.

A borzalmas dúlás végetért és Halbrohr László megjelent az istálló ajtajában, ahol csak annyit mondott:

— Megbolondultam! — ezzel felült autójára és visszatért Szubotícára.

Az autót a földbirtokos maga vezette, majd amikor Szubotícára ért, meggondolta magát és ismét vissza-

akart térni Békovára, de utközben benzin készlete elfogyott, mire petróleumot öntött a motorba, de az autó nem ment tovább. Halbrohr ekkor gyalog visszatért a városba, a gazdátlanul otthagytott autót pedig a csendőrség elkobozta. A kár, amelyet a békovai lövöldözés okozott, közel százezer dinárra becsülik.

Halbrohr László ellen fivéréi feljelentést tettek a hatóságoknál és ezzel a Halbrohr elleni feljelentések száma harmincra emelkedett. Eddig ugyanis huszonkilenc feljelentés ügyében indítottak eljárást Halbrohr László ellen részben könnyű, részben súlyos testi sértés miatt, sőt a bíróság megsértése miatt már négy hónapi fogházra ítélték.

A békovai csendőrség az istállóban rendezett vérfürdő ügyében megindította a nyomozást. A kilőtt patronokat megtalálták, de a két fegyver nem került elő. Halbrohr László azt állítja, hogy a fegyvereket valahol eldobta. Az autót a csendőrség lefoglalta. A fiatal földbirtokos egyébként azt mondja, hogy teljesen részeg volt és nem tudja mit csinált. Maga is nagyon sajnálja a történeteket és hajlandó az okozott kárt megtéríteni, sőt a két károsult csantaviri fuvarossal már tárgyalásokat is kezdett káruk megtérítése végett.

Sz. E.

Kiírták a pályázatokat a becskerekai tisztviselői állásokra

A polgármesteri állásra nem irnak ki új pályázatot

Becskerékről jelentik: Becskerek város képviselő-testülete szerdán délután dr. Sztáics Jován polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek legfontosabb pontja a tisztviselői állásokra kiírandó pályázat kérdése volt.

A napirend előtt Annau János németpárti és dr. Véraçy Imre magyarpárti képviselők szólaltak fel és a becskerekai apácák zárdájában tartott rendőrségi vizsgálatra vonatkozólag kértek felvilágosítást a rendőrfőkapitánytól. A két képviselő azt kérdezte, milyen eljárás folyik az apácák ellen és miért tartották vissza az előző nap az elemi iskolás gyerekeket az apácák iskolájában.

Dr. Dimitrijevic Tihmir rendőrfőkapitány válaszában kijelentette, hogy a kérdésre nem válaszolhat érdemlegesen, mert az ügy hivatalos titok. Annyit azonban kijelenthet, hogy a vizsgálat során az iskolás gyermekeket tévedésből tartották vissza este hat óráig. A főkapitány választ tudomásul vették, majd egyhangulag elhatározták, hogy az összes városi tisztviselői állásokra kiírják a pályázatot. Kivételt csak a polgármesteri, két orvosi és a rendőrfőkapitányi állás képez, amelyekre nem irnak ki pályázatot. A pályázati hirdetményt közzé fogják tenni a tartomány hivatalos lapjában és a pályázatokat a lap megjelenésétől számított nyolc napon belül kell benyújtani.

A közgyűlés több kisebb ügy letárgyalása után este nyolc órakor ért véget.

Abácskai tartomány felmondja a bankoknál elhelyezett betétjeit

A tartományi választmányhoz utalták a községi illetőségi ügyeket

Szomborból jelentik: A bácskai tartományi választmány csütörtökön Klicin Mita elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen ismertették az államtanácsnak azt a döntését, amely szerint a jövőben a községi illetőség elbírálásának joga a tartományi választmányt illeti. Ebben a kérdésben ugyanis hatásköri összeütközés támadt a főispán és a tartományi választmány között, míg most egy vitás ügyből kifolyóan az államtanács végkép rendezte ezt a kérdést.

Az ülésen elhatározták, hogy a tartományi takarékpénztár költségvetésileg biztosított öt millió dinár alapítójának beszerzése végett a különböző bankoknál létező tartományi betéteket azonnal felmondják.

A szociálpolitikai miniszter által legutóbb kiadott rendelet szerint a munkanélküliek, amennyiben munkakeresés végett egyik helyről másik helyre utaznak, a vasuton féláru kedvezményben részesülnek. A féláru jegy váltására szóló igazolványokat a munkástözsdek állítják ki. A tartományi választmány elhatározta, hogy ezeket az igazolványokat október elsejétől kezdve, miután Szomborban munkástözsde nincs, a tartomány szociálpolitikai ügyosztályán Glavardanov Ráda referens fogja kiadni.

A bácskai tüzlőtözszevétség részére a választmány tízezer dinár segélyt szavazott meg. A legutóbb a tartomány által vásárolt magtisztító szelektort a tartományi választmány határozata alapján a bácskai gazdasági szövetkezethöz helyezik el, azzal, hogy a szövetkezet köteles a legrövidebb idő alatt törvényesen bejegyeztetni magát.

Megnyilt a nemzetközi jogvédelmi kongresszus Beogradban

Ofelsége vállalta el a kongresszus védnökségét

Beogradból jelentik: Csütörtök délelőtt nyitották meg Beogradban a nemzetközi szerzői jogvédelmi egyesület kongresszusát. A kongresszuson a kormány képviselőiben *Grol Milán* közoktatási, *Mehmed Spaho* kereskedelmi miniszter és *Sumenkovic* Ilija külügy-miniszterhelyettes jelentek meg, a fővárost *Kumanudi* polgármester képviselte. Részt vettek a kongresszus megnyitására a diplomáciai kar tagjai és számos előkelőség.

A kongresszust *Nusics* Branislav nyitotta meg, üdvözölte a külföldi vendégeket és köszönetet mondott, hogy a kongresszust Beogradban rendezték meg.

Grol Milán közoktatási miniszter a kormány nevében üdvözölte a kongresszust. Elmondta, hogy a szerb

kormány még 1912-ben kidolgozott törvényjavaslatot a szerzői jog védelméről, de a közbejött véres események megakadályozták a törvény életbeléptetését. Az új törvényjavaslatot már kidolgozták és annak szövegét szétosztották a kongresszus tagjai közt tanulmányozás végett.

Kumanudi Koszta után *Maylard* George szólalt fel és a nemzetközi jogvédelmi egyesület nevében köszönetet mondott a fogadtatásért és megköszönte *Alekszandar király* Öfelségének, hogy vállalta a kongresszus védnökségét. Felolvasta *Poincaré* üdvöző táviratát. *Bobinszky* lengyel delegátus felszólalása után a megnyitó ülés véget ért és csütörtök este a főváros a Srpski Kraljban bankettet adott.

Horvát delegáció járt külföldön az önálló Horvátország érdekében?

Egy spliti lap leleplezése

Zagrebból jelentik: A spliti *Drzsava* című radikális párti hetilap legutóbbi számában érdekes leleplezést közöl a horvát parasztpártról. A lap szerint a horvát parasztpárt részéről egy delegáció még július elején Rómában járt azzal a céllal, hogy puhatólóz-zék, milyen hatással lenne hivatalos olasz körökre, ha megalakítanák az önálló Horvátországot. Ez a delegáció tárgyalt *Mussolinivel* is, aki kijelentette, hogy semmi kifogása sincs a független Horvátország ellen, de a horvátokat ebben a törekvésükben csak akkor támogatja, ha a Zára előtti Ulja szigetcskét, amely stratégiai szempontból fontos Olaszországnak, olasz fennhatóság alá helyezik.

— A delegáció ezzel a válasszal tért vissza Zagrebba — írja a lap — és értesítette *Radics* Istvánt, aki a sikerrel nagyon meg volt elégedve. *Radics* halála után a delegáció ismét visszatért Rómába, ahol tárgyalásokat folytatott *Mussolinivel*, majd Párisba ment és érintkezésbe akart lépni a hivatalos francia

körökkel. Elsősorban a szerb háborús kötvénytulajdonosokkal tárgyaltak, akik miután a delegátusok kijelentették, hogy amennyiben Horvátország függetlenségét elismerik, magukra vállalják a régi Szerbia adósságának felét, megígérték, hogy támogatni fogják az akciót. Hivatalos körök azonban rendkívül tartózkodóan viselkedtek a delegációval szemben és nem voltak hajlandók tárgyalásokba bocsátkozni. A delegáció szeptemberben tért vissza Zagrebba, de ugyanakkor lépéseket tettek Bécsben, Budapesten, Szófiában és Tiranában is, ahol szintén kedvezően fogadták a horvátok akcióját.

Zagrebi politikai körök energikusan cáfolják a lap közlését. *Pribicsevics* Szvetozár szintén nyilatkozott és többek között a következőket mondta:

— Ez gaz csalása olyan elemeknek, akik mindenkit hazaárulónak és államellenesnek akarnak minősíteni, aki nem akar egy huron pendülni a radikálisokkal.

Illetékességi háború a bácskai főispán és a tartományi választmány között

Szomborból jelentik: Káty község előjárósága még a múlt hónapban községi jegyzővé választotta *Lambics* Jovánt, míg a község régi kinevezett jegyzője, *Szencsenin* Zsivojin kisebbségben maradt. *Szencsenin* megfélemberte a választást a tartományi választmányhoz azzal az indoklással, hogy a választás nem történt meg a községi képviselőtestület megalakulása után a törvényben előírt két hónapon belül. A tartományi választmány helyt adott a felebezésnek, a választást megsemmisítette és *Szencsenint* iktatta a jegyzői székbe. A határozat ellen most *Lambics* élt felebezéssel a közigazgatási bírósághoz és kifogást emelt a tartományi választmány illetékessége ellen, mert a felebezés szerint a tisztviselő ügyében a tartományi főispán a felebbviteli forum.

A közigazgatási bíróság döntését nagy érdeklődéssel várják Szomborban, mert a tartományi választmány és a tartományi főispán között már régebben felmerült vitás kérdést lesz hivatva a közigazgatási bíróság véleg eldönteni.

A községi szabályzat értelmében községi tisztviselők választási ügyekben másodfokon a főispán dönt.

Ezzel szemben a tartományi választmány azon az állásponton van, hogy a községi törvény 81. szakaszának utolsó bekezdése szerint ezekben az ügyekben a törvényhatósági bizottság, illetve annak utódja, a tartományi választmány illetékes. A tartományi választmány szerint a magyar községi törvénynek ez a rendelkezése érvényben van, mert a törvényes felhatalmazás, amelynek alapján a községi szabályzat készült, úgy intézkedik, hogy a községi törvénynek csak azok a rendelkezései változtathatók meg, amelyek az alkotmánnyal vagy pedig az új egységesített törvényekkel ellentétben állnak és így a községi szabályrendeletben nem volt joga a belügyminiszternek megváltoztatni a községi törvény 81. szakaszát és a községi választásokat másodfokon a főispán hatáskörébe utalni és a tartományi önrendelkezésről szóló törvény is úgy intézkedik, hogy a megyei törvényhatósági bizottság ellenőrzési és fegyelmi hatásköre a községek felett a tartományi választmányra száll át. Érdekes, hogy az államtanács is több ízben ítéletileg megállapította ezekben az ügyekben a tartományi választmány hatáskörét.

Merezskovszkij nagy beszédet mondott az internacionalizmus mellett

A világot kataklizma fenyegeti — mondotta a világhírű író

Beogradból jelentik: Az orosz írók és újságírók kongresszusának tiszteletére szerdán este a Srpski Kraljban fényes bankett volt. A banketten *Merezskovszkij*, a világhírű orosz író nagy beszédet mondott. *Merezskovszkij* különösen azokat a gondolatokat fejtegette, amelyekkel legújabb regényében, az *Atlantida* Europa-ban is foglalkozott. *Merezskovszkij* többek között a következőket mondotta:

— Én orosz intellektuell vagyok és nagyon sokat harcoltam azért, hogy a cári rezsim megbukjon. Ezt nem is sajnálom. Az orosz szlávbarátok reakció-sok voltak és én, aki teljesen *Dosztovszkij*hez vagyok kötve és *Dosztovszkij*ből indultam ki, ellen-

sége voltam az ő szlávbarátságának, mert ez egyet jelent a rabsággal. Ezért nehéz volt az ő utain járni. Ha *Dosztovszkij* felkelne sírjából, nem tudná megérteni, hogy *Merezskovszkij* miért követeli Beogradban a szlávbarátságok reális alapokra való helyezését. De amit én követelek, az egészen más szlávofilizmus, mint amelyik Oroszországból jött. Én reális, aktív barátságra gondolok és ez egyet jelent a szabadsággal.

— Azt szokták mondani, hogy Önök szerbek hazafiak, én azonban látom, hogy még ennél is többek, de rajtunk nem segít, ha csak hazafiak vagyunk. A hazafiságnál van egy sokkal nagyobb erő, az interna-

cionalizmus. A patriotizmus nem elégséges a harcra. — Emigrációm első napjait Lengyelországban töltöttem. Ott keserű meggyőződésre jutottam, bár a lengyelek is szláv nép. A lengyelek a nacionalizmus kedvéért megfélembrezték az általános emberi érzésekről. Békét kötni a bolsevikokkal, azt jelent, hogy csapást mérünk az általános emberire. Voltam *Pilsudszkynál* és megmondtam neki, hogy ő rövidlátó hazafi, mert Lengyelország eltávolodott az általános emberitől. Nekünk oroszoknak nagyon nagyok a szenvedéseink. Nem látja még senki ennek a végét és senki a világon nem szenvedett annyit, mint mi. Európában senki sem érzi át azt a végzetes veszedelmet, amely a világot fenyegeti. És amikor mi erre figyelmeztettünk, sokan nem értették meg bennünket. Ebben a pillanatban a bolsevizmus talán nem fenyeget közvetlenül, de ez a veszedelem általános és ez nem vízió, hanem valóság. Lehet, hogy a bolsevizmus meg fog bukni, talán hamarabb is, mint várjuk, de bizonyos, hogy a világot fenyegető kataklizma hamar be fog következni.

Vilmos excsászár huga — filmszínésznő

Zubkov Sándorral együtt fog fellépni

Párisból jelentik: *Zubkov* Sándor, Vilmos excsászár sógora, mint ismeretes, színpadi babérokra vágyik s ezt a vágyát el is éri, mert a párisi *Moulin Rouge* igazgatója, *Voltera*, máris szerződtette táncosnak a jövő szezónra. *Zubkov*nak ajánlatot tett egy cirkusz is, ahol mint cöllövöt és cowboyt akarta szerepeltetni (*Zubkov* ehhez is ért), egyelőre azonban az excsászár sógora revüszínész lesz.

Ezzel azonban még korántsem fejeződik be *Zubkov* élete a színház és a művészet berkeiben. *Zubkov*, mint ismeretes, megírta életének történetét. Ezt a könyvet elolvasta egy párisi filmember s rögtön ajánlatot tett *Zubkov*nak, hogy hajlandó mint filmszínészt szerepeltetni, hajlandó *Zubkov* életét megfilmesíteni, egy feltétel alatt azonban: ha a filmben *Vilmos excsászár* nővére, *Viktória főhercegnő* is szerepet vállal. *Zubkov* az ajánlatra a következő választ küldte:

— Igen tisztelt uram! Megtisztelő ajánlata nekem nagyon tetszik és már beszéltem róla feleségemmel is. Annyira, hogy legközelebb alkalmam lesz önnek elküldeni *nőm bejegyző aldrását* ahhoz, hogy a készülő filmben maga is aktív szerepet fog vállalni.

Az excsászár nővére tehát lehetséges, hogy filmszínésznő is lesz a nagy szerelem miatt.

Ki építette a konstantinápolyi Aja Sofia-templomot?

Beogradi jelentés alapján a *Bácsme gyei Napló* legutóbb közölte *Osztian* Langnak, a szabadkőművesek egyik vezérének nyilatkozatát, amelyben szó volt a konstantinápolyi Aja Sofia templomról is, amely a nyilatkozat szerint valamikor pravoszláv templom volt. Ezzel kapcsolatban most egy noviszadi mérnök a következőket írja lapunknak:

Becses lapoknak f. hó 23-iki (vasárnapi) számában: Az amerikai szabadkőművesek vezére nyilatkozik európai tapasztalatairól című cikkre, a történelmi hűség kedvéért bátorodom megjegyezni, hogy dacára történelmi mivoltának, a szabadkőművesek egyébként tiszteleire méltó vezére, *Osztian* Lang valószínűleg rosszul értesült, amikor azt állítja, hogy a konstantinápolyi Aja Sofia valamikor pravoszláv templom volt.

Musztafa Kemal pasa sem mosathatta le annyira az Aja Sofia évszázados falait, hogy azokon az előbbieket bizonyító freskók tüntek volna elő. Lehet ezen festmények között szláv vonatkozású is, hiszen a VIII. században szláv származású patriarchája is volt Konstantinápolynak, de a templom építéskor pravoszláv vallás még nem is volt és annak későbbi sorsára sem volt befolyással a pravoszláv vallás.

A templomot *Justinianus*, a keletrómai birodalom császára építette, a Rómától még teljesen el nem szakadt konstantinápolyi keresztények számára és saját magának dicsőségére, az Urnak 532-ik esztendejében. Nagy Konstantin faszerkezetű temploma helyén. Amikor 537. decemberében befejezték a templom építését, *Justinianus* örömeiben felkiáltott: »Tulítottam rajtad Salamon!« (559-ben a nagy Kupola bedőlt, — talán Salamon szelleme állt bosszut?)

Krisztus után 532-ben a templom építésének idejében, sőt már az egész VI. században, mint tudjuk, a délszlávoknak még csak egyes portyázó csapatok jelentek meg a Balkán félszigeten, de templomot még nem építettek.

A bizánci stílusnak maradtak szláv lakta területen, de főleg a Balkán félszigeten, számos értékes emlékei, amelyek fölöslegessé teszik azt, hogy a jó konstantinápolyiaktól disputáljuk el azt, ami az övék.

CIRKUSZ

Az önféjü gyöngykagyló

1.

Sajtvári, a népszerű színművész egymásután nyelte le, szabad szemmel is látható kéjjel az osztrigákat. Nem mintha szerette volna. De ezek a nyálkás véglények jelképezték szemében a beérkeztséget, a jó módot, az előkelőséget, — azokban a Párisból importált színművekben, amelyeket huszonöt esztendővel ezelőtt, pályája kezdetén az úpesti népszinkör világot jelentő, de ezzel szemben gyalultatlan deszkáin játszott, a szereplők mindig francia márkájú pezsgőről és osztrigáról csevegtek, ha az étkezés prózai művelete egyáltalában szóba került.

Innen van az, hogy Sajtvári, bár érző keble egész hevével a tepertőért rajongott, ezuttal mégis osztrigát fogyasztott vacsorára Heidsick-Monopollal körítve, különös tekintettel a délelőtti felszippantott nagyobb-szabású előlegre.

Már vagy egy tucatot leutasított gyomrába a tányérján gyanútlanul hemzsegő tengeri állatkákból, a mikor megdöbbenő, de tegyük mindjárt hozzá, egyben örvendetes felfedezést tett: az egyik osztriga nem annyira osztriga volt, mint inkább gyöngykagyló és belsejében akkora igazgyöngy ragyogott, akár egy kisebb dió, illetőleg mint egy nagyobbogyoró. Sajtvári megdörgölte szemét, hogy nem álmodik-e? Mint mindjárt sejtette, nem álmodott; az egész szemdörgölést különben csak megszokásból eszközölte, mert a műsoron levő bohózatban, amelynek főszerepét alakította, estéről estére zajos tapsokat aratott ezzel a mozdulattal és a hozzátartozó arcjátékkal abban a jelenetben, amikor a csábító tréfnőhadnagy egy szál kardban kimászik az ágy alól.

Bár soha fel ne lépett volna Sajtvári ebben a bohózatban!

Bár maradt volna ott a csábító tréfnőhadnagy, ahonnan jött!

Bár egyszer se dörgölte volna meg életében az egyébként jeles színművész azokat a bazedovos látószerveit!

Mert mialatt ezzel a művelettel volt elfoglalva, a gyöngykagyló se szó, se beszéd, hirtelen bezárult.

2.

Sajtvári megpróbálta újból szétnyitni.

Nem ment.

Citromot csepegtetett rá.

Nem használt.

Késsel feszegette.

Eredménytelenül.

Káromkodott, könyörgött, fenyegetődzött, rimánkodott, dühöngött, imádkozott, szitkozódott, esdekelt, — mindezt hiába, a gyöngykagyló hajthatatlan maradt és nem volt hajlandó többé kinyitni csont-ajkait, amelyek mögött a milliókat érő igazgyöngy szendén meglapulva rejtőzködött.

3.

A művész egy pillanatig arra gondolt, hogy hozat a pincérrel egy kalapácsot és szétzuzza az önféjü gyöngykagyló kemény burkát.

Erről a tervről azonban rögtön le is tett. Nyilvánvaló volt ugyanis, hogy az ütés a kagylóhéjjal együtt a gyöngyszemet is összetörheti.

Nem maradt más hátra, mint türelmesen megvárni, amíg a gyöngykagyló egyszer jobb belátásra tér és magától kinyílik.

Sajtvári hazavitte a kagylót, letette az asztalra és várt. Egyfolytában másfél évig. Nem mozdult el a kagyló mellől, nem aludt és le nem vette szemét egy pillanatra sem róla. Talán tovább is várt volna, de ez teljesen lehetetlenné vált, minthogy a tizenharmadik hónap végén éhenhalt.

4.

A gyöngykagylót, amelynek különös történetét Sajtvári halála alkalmából az összlapok bőségesen ismertették, a művész nagynénje örökölte. Tulzás lenne azt állítani, hogy az élő ékszerdoboz szerencsét hozott az idős hölgynek; ennek inkább az ellenkezője igaz, tekintve, hogy egy betörő, miközben a kagylót magához vette, hogy simábban hozzájuthasson a kincshez, a segítségért óbégátó tantit egy támlásszékekkel agyonütötte.

5.

A betörő még a szírlomházban is azzal szórakozott, hogy izgatottan leste, kinyílik-e a gyöngykagyló.

Amikor az akasztófa alatt nyakára erősítették a hurkot, a gyilkos kivette cipőjéből az odáig gondosan rejtgetett gyöngykagylót és maliciózus mosollyal a hóhérrak ajándékozta:

— Kegyednek talán több szerencsét hoz, mint eddigi tulajdonosainak.

6.

A hóhér hitvese könnyezve kérte urát, hogy az elátkozott gyöngykagylót dobja ki a szemétre.

— Eszemágában sincs. — felelte az állami

végrehajtó — velem nem fog ez a bestia kibabálni.

Vacsora után megcsókolta feleségét, levett a polcra egy pár könyvet s azokkal, valamint a gyöngykagylóval bevonult a hálókamrájába:

— Innen pedig nem jövök ki addig, — fogadta meg a pityergő asszonynak — amíg a kagyló ki nem nyílik.

Az ajtó bezárult mögötte. A fiatal asszony hiába dörömbölt, a kincsszomjas hóhér nem válaszolt.

Sirt-ritt szegény asszony, hogy egy vacak csiga miatt így elhanyagolják, végre is elnyomta az álmot. Körülbelül éjfélig alhatott, amikor felrázta valaki.

— Ki az? — sikoltott a nő.

— Én vagyok, — nyugtatta meg a hóhér.

Kezében tartotta a milliókat érő igazgyöngyöt.

7.

— Hogy csináltad ezt, hogy mégis kinyílt? — bámult az asszony.

A férj mosolygott:

— Egyszerű volt az egész nagyon. Letettem a kagylót az éjjeli szekrényre és hangosan felolvastam neki egy háromkötetes klasszikus regényt. A második kötet közepénél nem bírta tovább, elkezdett ásítani.

díó.

TÖZSDE

Zürich, szept. 27. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 20.32, London 25.1975, Newyork 519.50, Brüsszel 72.20, Milanó 27.16, Madrid 85.575, Amszterdam 208.425, Berlin 123.85, Bécs 73.15, Szófia 3.75, Prága 15.40, Varsó 58.225, Budapest 90.60, Bukarest 3.16.

Zagreb, szept. 27. (Zárlat.) Páris 221.55—223.55, London 275.83—276.63, Newyork 55.83—57.03, Zürich 1094.10—1097.10, Milanó 296.52—298.52, Berlin 1352—1359, Bécs 800.20—803.20, Prága 168.37—169.17, Budapest 991.14—994.14.

Szentai gabonaárak, szept. 27. A csütörtöki piacon a következő árak szerepeltek: Buza 237.50—240 dinár, tengeri morzsolt 310—320 dinár, csöves tengeri 140—150 dinár, takarmányárpa 240 dinár, sörárpa 260—270 dinár, zab 220 dinár, rozs 240 dinár, bab 850—900 dinár, heremag 2200 dinár, burgonya 220—225 dinár, őlemények: nullás liszt gg 410 dinár, nullás liszt g 410 dinár, kettős főzöliszt 390 dinár, ötös kenyérliszt 355 dinár, hetes 275 dinár, nyolcas 220 dinár, konkolydara 220 dinár, korpá 200 dinár.

Budapesti gabonátözsde, szept. 27. Határidőzlet: Buza októberre 26.10—26.26, zárlat 26.10—26.12, márciusra 28.82—28.94, zárlat 28.89—28.82, májusra 29.64—29.74, zárlat 29.62—29.64. Rozs októberre 25.20—25.32, zárlat 25.20—25.22, márciusra 27.70—27.80, zárlat 27.68—27.70, májusra 28.12—28.16. Tengeri májusra 28.76—28.90, zárlat 28.80—28.82. Készárpujác: Buza 26.10—27.05, rozs 24.80—24.90, takarmányárpa 26.50—27, sörárpa 27—29.25, köles 27.50—28, repce 45.50—46, tengeri 31—31.20, zab 31—31.20, korpá 20—20.50.

Bécsi pétvásár, szept. 27. (Josef Saborsky & Söhne Wien, St. Marx jelentése). Felhajtás 311 marha. Ár: változatlan. 24 zsirsértés, 824 hussertes. Irányzat: lanya.

Chicagói terménnytözsde, szept. 27. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat). Buza szeptember (114½) 116 háromnyolcad, október (118 háromnyolcad) 118 hétnyolcad, március (122 háromnyolcad) 123½. Tengeri szeptember (96¼) 96¼, december (79¼) 79 háromnyolcad, március (80¼) 81¼. Rozs

Winnipeg-i terménnytözsde, szept. 27. Középfolyamok: Buza október (115) 116¼, december (115) 116¼, május (121) 122¼.

Liverpooli terménnytözsde, szept. 27. (Zárlat.) Buza október (8 sh. 11½ d.) 9 sh. 0 háromnyolcad, december (9 sh. 1½ d.) 9 sh. 3 d., március (9 sh. 3½ d.) 9 sh. 5 d.

Vizálás

A noviszádi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 186 (—14), Bogojevó 273 (—15), Vukovár 226 (—2), Noviszád 197 (—7), Zemun 120 (+20), Pancsevó 98 (+18), Szmederevó 208 (+18), Orsava 118 (+18), Dráva: Osizjek 150 (—8), Száva: Mitrovica 174 (—8), Beograd 64 (+16), Tisza: Szenta 75 (+13), Títel 160 (+3).

HIREK

Gazdátlan csecsemő a kávéházi asztalon

A körüti kávéház terraszán, az egyik márványasztalon egy csecsemőt talált a főúr. Sok mindenféle itt szoktak felejtetni a szórakozott vendégek, ki az esernyőjét, ki a kalapiját, ki a retiküljét, esetleg a pénztárcáját, de hogy a csecsemőjét itt feledje valaki, arra még nem volt példa. Érthető konsternációt keltett a lelet.

— Egy csecsemő! — mondta a főúr és nem merő hozzányulni.

Az összes pincérek köréje sereglettek.

— Fiu! — konstátálta a pikkoló és megcsiklandozta az állát a kölyöknek.

— Honnan tudod? — kérdezte a kenyeres.

— Hiszen csak rá kell nézni!

Erre felbontották a pólyát. Tényleg: lány volt.

A csecsemő éktelen bögésbe tört ki. Akár a margitszigeti rádió, ha rosszak a légköri viszonyok.

— Ne vonijj te! — Rivallt rá a sarki hordár, aki neuraszténiában szenvedett.

— Biztosan éhes — mondta a főúr — hozzatok neki tejet — és tűnődött, hogy melyik vendég hagyhatta itt a porontyot.

A pikkoló laufsritt hozta a fehér nedűt. Cucli azonban nem volt kéznél. Próbálták belediktálni, melléfolyt az egész. A kávéház előtt ekkorra már egész csöndület támadt.

— Hallatlan! — szörnyülködtek az asszonyok — miféle lelketlen anya lehet az ilyen!

Az egyik néni sebtében a karjára vette és gügyögött hozzá. Édes cukros pófájának nevezte, rozmaringos galambjának és mig hintáztatta, kedveskedve ráprakkolt a pólya hátsó fertályára. Az eruberkejelőnek tetszett a tréfa, belecimpaszkodott a néni hajzatába és az orcáját kapirgálta.

— Hát nem enniváló? — kérdezte a csödülettől clragadtatással.

Mindenki elismerően hőlintott.

— Valóban, bájos teremtés.

Egy másik nő is szeretne volna habusgatni. A néni azonban féltékenyen elhúzódott tőle.

— Ijedős a lelkiem — magyarázta — fél az idegen arcoktól.

A főúr, aki már unta a gyülekezetet, nyájasan így szólt:

— Hát csak tartsa meg anyuskám és nevelje fel bölcsességgel.

A néni ke arcáról egyszerre eltűnt a mosoly.

— Már hogy tartanám meg — nyögte ki riadtan — hisz van neki anyja! Majd érte gyün nemsokára.

A főúr legyintett:

— Soha napján! Ismerem ezeket. Kiteszik a gyerekeiket a kapualjba, meg máshová, ahol sokan járnak-kelnek és isten kegyelmére bízzák a sorsát. Valami szegény kókusé lesz.

— Én igazán sajnálom — dadogta az anyóka — de magamnak is van odahaza három fiókám. Adja át talán a rendőrségnek...

A főúr szemrehányóan tekintett rá:

— Hogy a lencsbe kerüljön?

— Istenem... én igazán nem tehetek róla... ha hazaviszem, kidob az uram vele együtt!

És szeretett volna megszabadulni a szegény csecsemőtől. De senkise akarta átvenni tőle. A kíváncsiságosok gondosan három lépésnyi távolságra húzódtak mellőle. A halga kis csecsemő csak röhögött, nyílvált és sejtette se volt róla, hogy most dől el a sorsa. A köruton elegáns autók robogtak, gazdag, butonos asszonyokkal, akik fáradt splennel dülték vissza a puha bőrülésre. Mellettük a selyempincsijük, az agaruk, vagy az ir terrierjük lógatta a nyelvét. De egyik se szólt oda a sófförnek: »Jean, álljon meg egy pillanatra, adoptálni akarom ezt a herceg kis csecsemőt.« A középosztály egyszerű gyermekei se óhajtották örökbe fogadni. A csecsemő úgy lógott a levegőben, akár a Mohamed koporsója. Azt se tudta hol fogja estére álmra hajtani a fejcsékjét.

— Hát nem kell senkinek? — kérdezte kétségbeesetten a néni.

Aztán elszántan a főúr felé fordult:

— Maga a becsületes megtaláló — mondta félíg sirva — tehát a maga kötelessége gondoskodni róla.

És erőszakkal belenyomta a főúr karjába. A becsületes megtaláló állt tehetetlen dühvel és a fogát szivta.

— Csak egy teli pénztárca lett volna — dohogta mérgesen — majd nem sózná az én nyakamba!

És átadta a csecsemőt a pikkolónak:

— Vidd oda a kaszirnőnek — rivallt rá — hogy tegye be ideiglenesen a kasszába. És tovább intézkedett.

— Te pedig — fordult az ujságos gyerekekhez — szaladj át a drogériába és vegyél nekem egy cuclit!

Tsin.

Aladdin
csoda lámpája
1 liter nitrobenzolmal 1600
át 30 gyertyafényre
nappali fényt áraszt
Kimentetők küld. Barzel Salotin

VITÉZ

— **Öfelsége nyugdíjazta Radon'cs Jován egyetemi tanárt.** Beogradból jelentik: Öfelsége Alekszandar király csütörtökön kelt ukázával nyugdíjazta dr. Radon'cs Jován egyetemi tanárt, aki a szubotica kerületnek volt régebben a nemzetgyűlési képviselője. A nyugdíjazással megüresedett a beogradi egyetemen a nemzetközi jogtörténelem katedrája. A megüresedett tanszék legkomolyabb jelöltje dr. Novák Viktor egyetemi tanár, az ismert zenekritikus.

— **Öfelsége adománya a hercegovinai árvizkárosultoknak.** Beogradból jelentik: Öfelsége Alekszandar király magánpénztárából százezer dinárt adományozott a hercegovinai árvizkárosultoknak.

— **Magas hó fűdi a felsőhorvátországi hegyeket.** Karlovácról jelentik: A két nap óta tartó havazás folytán a hőmérséklet az egész Gorszki Kotarban elérte a fagypontot. A Karlovác melletti Goranu, Plesivica és Zsummeracska hegyek csúcsait magas hó fűdi. Susak környékén is erős havazások vannak.

— **Angol hadihajók a siben'ki kikötőben.** Siben'kbi jelentik: A Dalmáciában állomásozó angol hadihajók, amelyek két hétig Splitben voltak, csütörtökön éjjel Sibenikbe érkeztek. Az angol hadiflotta egységeit: a »Courageous« nevű páncélos cirkáló, a »Venessa«, valamint a »Vetina« naszádokat és a »Viceroy« torpedórombolót a siben'ki város és katonai hatóságok ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Az angol hadihajók egy hétig maradnak a siben'ki kikötőben.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti. Változóan felhős és éjjel hűvös idő várható.

— **Konzervatív győzelem egy angliai pótválasztáson.** Londonból jelentik: Cheltenhamben pótválasztás volt, amely a konzervatív jelölt fölényes győzelmével végződött. Az ő 10.438 szavazatával szemben a szabadelvű jelölt 6678 és a munkáspárt 3903 szavazatot kapott.

— **Trockij és családja maláriában betegedett meg.** Moszkvából jelentik: A száműzött volt hadügyi népbiztosról legutóbb az a hír jött számkivetésének helyéről, hogy súlyosan beteg. Újabb jelentés szerint nemcsak Trockij, hanem felesége és lánya is beteg. A betegség, amelyben szenvednek malária, amely Turkesztán oroszországi részében, különösen Vernyben, ahová Trockij internáltak, nyaranta járványosan szokott fellépni. Trockij kérényt küldött Moszkvába a szovjetkormányhoz, hogy engedjék családostul átköltözködni egészségesebb helyre.

— **Bacsinics Rude horvát képviselőt egy munkás inzultálta Splitben.** Splitből jelentik: Bacsinics Rude horvát parasztpárti képviselőt szerdán este egy munkáskülsejű ember megtámadta Splitben. A képviselő két ismerősevel sétált, amikor egy ismeretlen munkáskínésű ember közeledett feléje és amint közelbe ért, illedelmesen félrehívta. Bacsinics Rude két lépéssel visszamaradt, mire az ismeretlen ember súlyos sétapálcájával agyba-főbe verte a horvát képviselőt. A közelben tartózkodó két ember, valamint néhány rendőr nyomban lefogta a képviselő támadóját. A rendőrségen Juricevics Nikolának mondta magát. Juricevics Angyelinovics Griga horvát demokrata párti miniszter párthive és politikai bosszúból támadta meg a képviselőt.

— **Megkezdtek Adán a szigorú adóvégrehajtást.** Adáról jelentik: A napokban váratlanul megjelent Adán a szentai kerületi pénzügyigazgatóság kiküldöttje, aki két rendőrt és a községi végrehajtó kíséretében sorra járta az adóköteles polgárok házeit. Azoknál, akik nem tudtak fizetni, a végrehajtó lefogalta az ingóságokat, az adóhivatal kiküldöttje pedig felszólította az adóköteles polgárt, hogy azonnal fizessen, különben ingóságait kocsira rakják és nyomban elviszik. Adán a szigorú adóbehajtás nagy izgalmat keltett.

— **Teherautók karambolja Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Csütörtökön délután öt órakor a Mátyás király és a Magyar-ucca sarkán egy katonai teherautó, amelyet Tandara Cvetó soffőr vezetett, összeütközött egy magántulajdonban levő teherautóval, amelynek Józsa József volt a soffőre. Az összeütközés következtében a magánautó teljesen összetört, de mindkét soffőr sértetlen maradt. A karambol az okozta, hogy a katonai autó soffőre a közlekedési szabályokkal ellentétben az uttést baloldalán vezette a gépkocsit.

— **Harcias papucsos.** Noviszadról jelentik: Palucsik Ferenc petrovszelói papucsos, múlt év augusztusában megtámadta Poltur Jovanka petrovszelói asszonyt és egy beretvával súlyos sebet ejtett rajta. A noviszadi törvényszék Polucsikot kétszáz dinár fő- és száz dinár mellékbüntetésre ítélte.

— **Bonyodalma egy vagon sajt körül.** Noviszadról jelentik: A zsabali csendőrség csütörtökön letartóztatta Vardalis György és Vardalis Miltiades szalonikii görög kereskedőket, akiket Mateics Milorád noviszadi kereskedő csalással vádolt. A görög kereskedők Gornyikoviban egy vagon kacsakavál sajtot vásároltak, de az árut Mateics, akinek a testvérpár huszezer dinárral tartozott, követelés fejében lefoglaltatta. Vardalisék a lefoglalás ellenére is el akarták szállítani a sajtot, mire Mateics feljelentést tett ellenük család miatt. A görög kereskedőket beszállították a noviszadi ügyészség fogházába.

Vitéz, — kutyanev. Egy kutyának volt ez a neve, egy éppen olyan kutyának, mint a többi, négy lábbal, amely engedelmes készséggel loholt naphosszat a házörzés szűkecske körzetében.

Vitéz szükség esetén szabályszerűket tudott ugatni, alkalomadtán dicséretes buzgalommal vakantott, vagy szűkült, optimista farkcsóválással köszöntötte a jószándéku idegent, szemében pedig, amelynek ritka melegen tündöklő északfényét a Jóisten atropinja varázsolta elő, az értelem parazsai szunyóáltak.

Sokan szerették. Rozsdabarna bundáját gyakran simogatták meg, mert Vitéz régen, évek, idők változásain keresztül szolgálta a kapufélfát és tisztességre, becsületben megfoghijjasodott év volt már akkor is, amikor odaszegődött. A spontán szeretetnyilvánításokat elégedett nyújtózással akceptálta, a kosztban kijáró csontot és a különlegesen jó falatokat pedig szerény magaviselettel köszönte meg. Ilyenkor a hűség és a ragaszkodás pásztortüzeit gyujtotta fel a szemében Vitéz.

Egyébként békés természet volt. A házi círmossal meleg baráti kapcsolatot tartott fenn és szorgalmasan ápolta a jóviszonyt a szárnyasvilággal is. Határozottan epikureista világnézeti eh lehetett, sohasem veszekedett, sohasem békétlenkedett, nem játszotta a szuverent. Mindössze békét akart mindenkivel és mindenké felett.

Tegnapelőtt megbetegedett. Egészen váratlanul tört rá az alattomos kór, amelynek még a nevé sem tudták. Talán végelgyengülés volt, hiszen Vitéz már megette a csontok javát: tizen-négy éves volt, valóságos Mathuzsálem. Szegény, férfitas nyugalommal fogadta a romboló kórt, csendben hevert a vackán, csak a szemében aludt ki lassan a fény, mint mikor Szilveszter éjjelén lecsavarják a villanyokat. Mielőtt vége lett, fel-emelte fejét és hosszan, kinlódva ugatott.

A kutyaugatás felhallatszott a menyországba. (d.)

— **Egy tiztagu kacsakbando újabb támadást kísérel meg egy délszerbiai község ellen.** Szkop'jéből jelentik: Egy tiztagu kacsakbando szerdán éjjel támadást kísérelt meg a Gosztivar melletti Vratiste község ellen. A csendőrség puskatüzzel fogadta a banditákat, akik közül kettőt halálosan megsebesítettek a csendőrök golyói. A banda többi tagjai elmenekültek és az erdőségekben rövidesen sikerült eltűnniök az üldözősükre indult csendőrök szemel elől.

— **Hajszja egy kerékpártolvaj után.** Noviszadról jelentik: Szerdán egy mitrovicai cipőkereskedésben megjelent egy ismeretlen fiatalember és papucsot akart vásárolni. A kereskedő több pár papucsot keresett elő, hogy a vevőnek megmutassa, azalatt az ismeretlen néhány papucssal felugrott az üzlet előtt álló kerékpárjára és elhajtott. A kereskedő jelentette az esetet a rendőrségnek, ahonnan kerékpáron a rendőrök a tolvaj üldözésére indultak, akik a Ruma-radincei országuton el is érték. A tolvaj szembeszállt a rendőrökkel, akik csak nagy erőfeszítéssel tudták megláncolni. Az illető Gavariacs Márkó dolnikovili földművesnek mondotta magát és ittassággal mentette cselekedetét. Bekísérték a mitrovicai rendőrséghez.

— **Halálozás.** Szomborból jelentik: Csütörtökön délután öt órakor meghalt Vámosi Manó szombori földbírtokos hetvenéves korában. Az elhunyt néhány évvel ezelőtt költözött Szomborba Priglevicaszvetivánról, ahol az egyik bank igazgatója volt. Vámosi Manó nevét főképp jótekonyságával teite ismertté egész Szomborban. Halála családja, barátai és tisztelői körében mély részvétet keltett.

— **Elkelt mérnökök diplomájával csalt egy budapesti rajzoló.** Budapestről jelentik: A budapesti csendőrség letartóztatta Csomzandlak József állítólagos építész, aki elhalt mérnökök okleveléről másolatot kért a műegyetemen. Egyik ilyen diplomára a saját nevét hamisította rá és ilymódon fel akarta vetetni magát a mérnöki kamarába. A csalást azonban felfedezték és Csomzandlakot letartóztatták. Megállapították, hogy 1918-ban építészeti rajzoló volt a városnál, de később elbocsátották. A rajzoló ekkor építészeti irodát nyitott és több házat épített. Lakásán egész okmányhamisító irodát találtak. Az a gyanu, hogy a csaló rajzoló többeknek eladott hamis mérnöki oklevelet. Két embert őrizetbe vettek.

— **Repülőter épül Mariborban.** Mariborból jelentik: Maribort szintén bekapcsolják a nemzetközi légitforgalomba és már meg is kezdték a repülőter kiépítését.

— **A próbautó vége.** Noviszadról jelentik: Marschall József odzscii üvegkereskedő ez év augusztusában egy autót vásárolt Noviszadon. A gépkocsit a Futakiuton mindjárt ki is próbálta és a próbautó során elgázolta Mogics Dusan nyugalmazott századost, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalta az ügyet és a vigyázatlan autótulajdonost két havi fogházra és négyszáz dinár pénzbírságra ítélte.

— **Sztrájkolnak a bolgár kertészek Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A Noviszadon élő bolgár kertészek, akik kizárólag konyhakertészettel foglalkoznak és akiknek termékei látják el a noviszadi piacot konyhakertészeti veteményekkel, néhány nap óta sztrájkba léptek. A városi szabályrendelet szerint ugyanis egy zsák paprikáért huszonöt para helypénzt kell fizetni, a bolgár kertészekről azonban egy zsák paprikáért tíz dinár helypénzt követel a város. A bolgár kertészek már számtalanszor tettek panaszt a sérelmes megkülönböztetés miatt, de a helyzet változatlan maradt. A bolgár kertészek most közös akcióban állapodtak meg és nem hoztak a noviszadi piacra se paprikát, se kelvirágot, sem semmilyen konyhavereményt, úgy hogy a bolgár kertészet sztrájkja érezhető zavart idézett elő Noviszad ellátása körül.

— **Kifosztottak egy beogradi ruházletet.** Beogradból jelentik: Vakmerő betörés történt Beogradban. Ismeretlen tettesek behatoltak Iszak Hanim Mackenzijeva uccai ruházletébe és az üzletnek csaknem az egész árukészletét magukkal vitték. A betörők a pincéből jutottak fel az üzlethelyiségbe oly módon, hogy felfeszítették a bolthelyiség padozatát. Az éjjeli látogatók, akik órák hosszaiig zavartalanul dolgoztak, teljesen kifosztották az üzletet sőt még arra maradt idejük, hogy gunyos tartalmu levelet irjanak a tulajdonosnak.

— **Megkezdtek a szubotica iskolákban a vörheny elleni o'fásokat.** A főorvosi hivatal szerdán megkezdte Szuboticán az elemi iskolai tanulók beoltását a vörheny ellen. A főorvosi hivatal minden tanulót háromszor fog beoltani.

— **Aki szódásüvegekkel verekszik.** Noviszadról jelentik: Golbaacs Mihály sztaribecseji földműves, múlt év decemberében Sztaribecsejen nyílt uccán megíeste régi haragosát Sztakics Sztevánt, akit megtámadott és egy szódásüveget vágott a fejéhez, úgy hogy a szerencsétlen ember súlyos sérüléseket szenvedett. A noviszadi törvényszék csütörtökön hét havi fogházra ítélte a verekedő földművest.

— **Zsebmetsző, mint szahar'ncsempész.** Murszka-Szubotáról jelentik: A zagrebi detektívek megfigyelték, hogy egy csempész társaság Ausztriából szaharint hoz be az országba. A szalak Murszka-Szubotába vezettek és két detektív Murszka-Szubotán a Turk-vendégloben rábukkant a csempészek autójára. A detektívek az autó lámpájára titokban egy jelt tettek. A csempészek áruval megrakodva elindultak Zagreb felé, ahol már várták őket és könnyen felismerték a megjelölt autót. Az autóban Martin Zsucsó ismert zagrebi zsebmetsző és Krajcsina Petár ismert csempész ültek, akiknél husz kilogramm szaharint és hatvanöt doboz cigarettapapirt találtak. A csempészek azt állítják, az árut egy ismeretlen embertől vásárolták Murszka-Szubotica mellett az erdőben, de a nevét nem tudják. A csempészeket le-tartóztatták.

— **Nobile ezredes hat eltűnt társát holtá foglák nyilvánítani.** Milánóból jelentik: A Krasszin orosz jég-törő a Percnc József földről visszatért a tromsji kikötőbe. Az olasz hatóságok minden reményt feladtak, hogy az Itália hat hajótöröttjét, akiket hiába kuttattak, valaha is megtalálják. A hat szerencsétlen ember elpusztult az örök jég birodalmában és a hatóságok holtá foglák nyilvánítani őket.

— **Az olasz-görög barátsági szerződés nem irányul egy harmadik hatalom ellen.** Párisból jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök szerdán hosszú tanácskozást folytatott B'iandnál. A tanácskozásról semmi sem került nyilvánosságra. Venizelosz az újságíróknak kijelentette, hogy az olasz-görög barátsági szerződés célja az olasz-görög baráti jóviszony megőrzése. Venizelosz tiltakozott az ellen az állítás ellen, hogy a szerződés egy harmadik hatalom ellen irányul. — Ezt a feltevést — mondotta Venizelosz — megallozza az a tény, hogy Görögország rövidesen hasonló barátsági szerződést fog kötni Jugoszláviával, Albániával és Törökországgal is. A görög külpolitika célja a Balkán-Loarnó megteremtése. Görögország sosem tett olyan lépést, amellyel veszélyeztette a Keleti-tenger és a Balkán békéjét.

— **Megnyílt az angol konzervatív párt monstre-kongresszusa.** Londonból jelentik: Csütörtök este nyílt meg a konzervatív párt országos pártgyűlése Yarmouthban, amelyre Baldwin miniszterelnök szerdá este odaérkezett. 2700 delegátus van együtt, tehát rekordszám és minthogy a delegátusok nagyrésze feleségét és családjának többi tagjait is magával vitte, a rendezet sok vendéget nem lehet elhelyezni ezen a fűrdőhelyen. Valamennyi szálloda zsufloda van, sőt a környékbeli helységek is. Baldwin miniszterelnökön kívül a kormányt a pártkongresszuson Culiff-Lister kereskedelmi miniszter képviseli, aki a védvamos vitában a főzónok lesz, továbbá a gyarmatügyi és a repülőügyi miniszter. A védvamos behozataláról tizenhárom határozati javaslatot terjesztettek be és ez a kérdés fog a tárgyalás e'öterében állani. Baldwin nagy beszédre készül a védvamos politikáról, hivat azonban remélik, hogy az angol-francia flottaegyezményről is nyilatkoznai fog, amely a konzervatív táborban bizonyos aggodalmat kelt, mert a titkos diplomáciához való visszatérést látják abban a módban, hogy a flottaszerződés létrejött.

— Károlyi Mihály mint színpadi hős? Berlinből jelentik: A Tempo című naponta többször megjelenő lap írja, hogy Leo Lania német színpadi író egy drámát fejezett be, amely még ebben a szezonban színre fog kerülni valamelyik berlini színpadon. A színmű középpontjában a magyar Károlyi és Andrássy grófi családok harca áll. Valószínű, hogy Lania szindarabja Károlyi Mihály grófot is színpadra viszi, de ezt biztosan nem lehet tudni, valamint azt sem, hogy miképpen képviseli a német drámaíró a két grófi család harcát?

— Egy newyorki olasz kikötőmunkás megfojtotta és zsákba varrta hat éves unokaöccsét. Newyorkból jelentik: Newyorkban letartóztattak most egy Luigi Panorella nevű olasz kikötőmunkást, aki bosszúból megfojtotta feleségének hat éves öccsét. A holttestet egy zsákba varrta és egy kőrakás alá rejtette. Félévvel ezelőtt nősült meg az olasz kikötőmunkás és egy 15 éves olasz leányt vett feleségül. A fiatalasszony azonban két hónappal ezelőtt elhagyta férjét, azóta Panorella azzal fenyegetőzött, hogy bosszút áll felesége családján. Lakására csalta a hat éves kisfiút, egy kötéllel megfojtotta és aztán holttestét eldugta. A letartóztatott Panorella tagadja bűnösségét és azt állítja, hogy három társa ölte meg a kisfiút, azért, mert a fiu nem akart nekik cigarettát hozni.

— Tűzvész egy szerbiai gyártelepen. Beogradból jelentik: Csütörtökre virradó éjjel katasztrófális tűzvész pusztított Mali Mokilungen a Farki-féle dugógyár telepén. Két óra tájban hatalmas robbanás reszkettette meg a levegőt és a detonáció után nyomban lángnyelvek csaptak fel a gyártelep főépületéből. A helybeli és környékbeli tűzoltóságok nagy készültséggel vonultak ki a tűz színhelyére és a hajnali órákig tartó megfeszített munka után sikerült is a lángokat elfojtani és a környező épületeket megmenteni, a telep legnagyobb épülete azonban, amelyben a gépteremek és a raktárak voltak elhelyezve teljesen leégett. Nagymennyiségű nyersanyag és sok gép a lángok martaléka lett. A tűzvész alatt megállapítást nyert, hogy a robbanást és ennek következtében a tüzet egy cigarettavég okozta, amit valamelyik munkás dobott el a gyulékony anyagokkal telt raktárhelyiségben. A nyomozást folytatják.

Meghívó. A Szubotici Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd) ezúton is felkéri a kereskedő urakat — fűszer, fa, mész, papír- és könyvkereskedők kivételével — hogy ma 20-ikán péntek este fél kilenc órakor a Lloyd helyiségében tartandó értekezleten minél nagyobb számban megjelenjenek. Tárgy: Megegyezős az alkalmazottakkal az üzletek nyitása és zárása tekintetében.

— Büntető tárgyalások a szombori törvényszéken. Szomborból jelentik: A szombori törvényszéken több ügyet tárgyalt dr. Ráb tanácselnök büntetőtanácsa. Sztojminov-Radoszláv volt sziváci postafőnök bűnügye került elsőnek tárgyalásra. A volt postafőnököt azzal vádolta az ügyészség, hogy 1926-ban 21.000 dinárt sikkasztott. Sztojminov tagadta, hogy a saját részére egy dinárt is eltulajdonított ellenben beismerte, hogy az állam pénzéből 9000 dinárt adott kölcsön Tamundzics akkori sziváci aljegyzőnek. Elmondotta, hogy 1926-ban egész éven keresztül nem készített havi zárlatot és a többi hiányzó pénzt bizonyára ráfizette. A bíróság több szakértőt hallgatott ki, majd az enyhítő körülmények figyelembevételével hat hónapi fegyházra ítélte a volt postafőnököt. Vracovic Ljubusa és Dusan és Masic Mita legényeket hatóság eleni erőszak vétségével vádolta az ügyészség. Egy alkalommal a legények éjszakának idején lakásukon inzultáltak két leányt, akik rendőrökért futottak. A legények a rendőrt bezárták egy szobába és a többi rendőrökkel, akik társuk segítségére siettek, vjaskodni kezdtek. A bíróság a tanukihallgatások után csak az elsőrendű vádlottra látta beigazoltnak a vádat és az enyhítő körülmények figyelembevételével 200 dinár pénzbüntetésre ítélte.

Ité je meg a csöveke! műszaki adataik alapján!

A „Tungsram” Bárium-rekordcsövek meredeksége

eddig egyedülálló a világpiacon!

L 414 Meredekség . . . 3 mA/V
P 414 Meredekség . . . 3 mA/V
G 409 Meredekség . . . 2.4 mA/V

9488

— A maratonos iskolaszék pénztárából eltűnt ötvenezer dinár. Szentáról jelentik. A maratonos községi választások előtt a radikális párt harminckét tagjának aláírásával röpirat jelent meg, amelyben Petakovic Milorad községi iskolaigazgatót azzal vádolták, hogy könnyelműen bányák az iskolaszék pénzeivel. A választások lezajlása után az új képviselőtestület felkérte a szentai járás főszolgabíráját, hogy indítsa meg a vizsgálatot, mert a községben nyíltan azt beszélék, hogy az iskolaszék pénztárából ötvenezer dinár hiányzik. Ekkor Mirko főszolgabíró utasítására a napokban megjelent Martonoson TTI Nándor járási főszámvéző, aki megállapította, hogy az iskolaszék pénztárából valóban hiányzik ötvenezer dinár. A nagy pénzhianyán kívül egyéb szabálytalanságokat és könyvelési rendetlenségeket talált a vizsgálatot vezető számvéző. Petakovic igazgató és Pelyin, az iskolaszék volt pénztárosa azt mondták, hogy nem tudják, miképpen keletkezett a hiány, amely évek során nőtt meg 50.000 dinárra. A vizsgálat során nem lehetett megállapítani, hogy a pénz elcsikkasztották-e vagy pedig hibás könyvelés folytán keletkezett a hiány. Az új iratát áttették a szubotici ügyészséghez, amely tovább fogja folytatni a vizsgálatot annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség a pénz eltűnéséért.

— Eltűnt a kuztíji bíró szülőjét. Vrsacról jelentik: Kuztíly bányai román község hírájának szülőjéből ismeretlen tettes az összes szülővesszőket kivágta. A bíró a politikai ellenfeleit gyanúsította a lopással és feljelentette őket a csendőrségen, amely tizenhat tekintélyes embert letartóztatott. A lopással gyanúsított emberek hét-tízennégy napig voltak vizsgálati fogságban, de valamennyiüket szabadon bocsátották, mert nem volt ellenük bizonyíték. A meggyanúsított emberek hét-tízennégy napig voltak vizsgálati fogságban, de valamennyiüket szabadon bocsátották, mert nem volt ellenük bizonyíték.

— Autóbuszforgalom nyílt meg Newyork és Los-Angeles között s az ut öt napig tart. Newyorkból jelentik: Los-Angeles és Newyork között egy társaság naponta 3 páros járatral autóbuszforgalmat rendezett be. Az új hatalmas autóbuszok sokkal kényelmesebbek, mint a vasúti kocsik és jelentősen olcsóbbak is. A forgalom már megindult. A távolság 5493 kilométer, amelyet az autóbuszok 5 nap és 14 óra alatt tesznek meg átlagosan 40—50 kilométeres gyorsasággal.

— A megvártat jegesmedve krokodilusok közé került a madridi állatkert közönségét. Madridból jelentik: A madridi állatkertben két nappal ezelőtt izgalmas jelenet játszódott le. Egy ápoló bement az egyik jegesmedve ketrecébe. Mielőtt az ajtót maga mögött teljesen becsukhatta volna, a jegesmedve rávetette magát az örrre és össze-vissza marcangolta. Ezután az állat kirohant a ketrecből. Az állatkert utjain sétáló emberek riadtan futottak a dühös jegesmedve elől. Többen ijedtükben beugrártak abba a tóba, amelynek fenekén krokodilusok tanyáznak. Szerencsére azonban a madridi állatkert krokodilusai mind öregok és betegesok, nyugodtan aludtak tovább és nem bántották a vízbeugrott embereket. Végül egy ápoló néhány puskalövénnyel megölte a jegesmedvét. Az összemarcangolt ör haldoklik.

— Ponny-fogaton végig Európán. Bécsből jelentik: Három héttel ezelőtt indult el Boroszlóából egy Pontke nevű építési vállalkozó egy Schönfeld nevű sport-ladyval ponny-fogaton, azzal a tervvel, hogy be fogják utazni egész Európát. Most érkeztek Bécsbe, kipihenni fáradalmaikat és tovább indulnak. Csehországon keresztül jöttek Bécsbe, be fogják utazni Olaszországot, Spanyolországot, Franciaországot és úgy térnek vissza Boroszlóba.

— Az orosz emigráns borzalmas öngyilkossága. Beogradból jelentik: Borzalmas módon vetett véget életének Zenedorov Anatol orosz emigráns, aki már évek óta a fővárosban élt. Zenedorov a pályaudvari fűtőházban volt alkalmazva mint munkás és csütörtökön a javítás alatt álló vasúti kocsik körül foglalatokodott. Ebben az időben az egyik vágányon két szerelvény tolatott egymás felé és az emigráns észrevétel nélkül a sinek közé lopózott, közvetlenül az első kocsik ütközési elé. Amikor a két kocsisor egyesült, a szerencsétlen embert az ütközés a szó szoros értelmében összelapították. Zenedorov nyomban meghalt. A borzalmas öngyilkosság ügyében a beogradi rendőrség megindította a nyomozást.

— Jövő tavasszal megindul a légi taxiforgalom Amerikában. Newyorkból jelentik: A jövő tavasszal az Egyesült-Államokban megkezdődik a légi taxiforgalom. A taxivállalatot úgy akarják megszervezni, hogy az utasok az egyik városból a másikba való repülésre repülőgépeket bérelhessenek, ép úgy, ahogy most az uccai állomásokon autótaxiba ülnek. Tízmillió dollárral szervezik meg a városok között a repülőközlekedést és a vállalat egyelőre 25 nagyobb városban akar repülőteret és felszereléseket létesíteni.

— Gyomorrák helyett rosszias műtőmű. Párisból jelentik: Egy nizzai szanatóriumban megdöbbentő felfedezést tettek az orvosok. Súlyos betegen szállítottak be egy angol nőt, konzoliumot tartottak fölötte, miután megröntgenezték és gyomorrákot állapítottak meg. Mikor az operációt végrehajtották, a gyomorban egészen megrozsdásodott orvosi műtőműtőt találtak, amelynek eltávolítása után a páciens lényegesen jobban érezte magát. A legesodálatozabb a dologban az, hogy az angol nőt nyolc évvel ezelőtt operálták s akkor felejtették gyomorában a sebészeti ollót, amely csak legutóbb kezdett fájdalmakat okozni.

AUTÓTAXIK

telefonhívásra
minden időben
(éjje'-nappal)

jutányos áron

állnak a közönség rendelkezésére

3 perc alatt ott vagyunk!

Telefon 2-50

Vadonatuj kocsik! Szolid árak!

— A párisi községe tanács is képviselteti magát a szalonikii frontáttörés emlékünnepején. Beogradból jelentik: A beogradi városi tanács egy nagyobb küldöttsége nemrégiben, mint ismeretes, hivatalos látogatást tett Párisban. A párisi községe tanács képviselői ezt a látogatást október 7-ikén fogják viszonzni, amikor a községe tanács egy nagyobb küldöttsége érkezik a fővárosba. A francia vendégek részt fognak venni a szalonikii frontáttörés emlékünnepején.

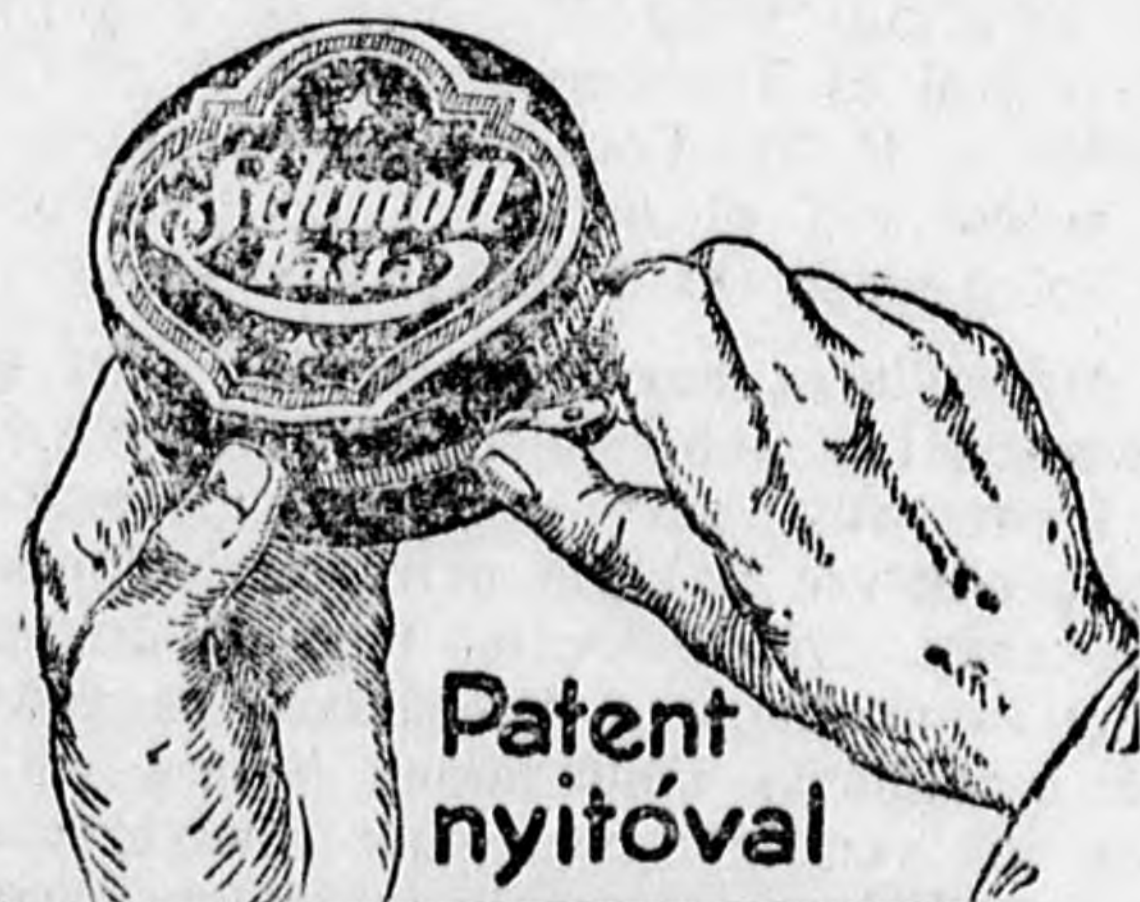
— Kétszeresére emelik az olasz agglégényadó. Milanoból jelentik: A minisztertanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy kétszeresére emeli fel az agglégényadót és az eddiginél sokkal magasabb kulcs szerint fogja kivetni a szeszitalok adóját a sörtől kezdve, amely most is magas adó alá esik, a pezsgőt és a finom likőrökig, amelyek amugyis csak a gazdagok itala. Az adóemelésről a kormány évente közel 300 millió lira jövedelmet remél s ebből akarja a munkanélküliek segélyét végrehajtani, hogy a munkanélküliek segen nyhítsen.

Gyomorfájás

nyugalom alvás, eleinyed'ség, fejfájás

Mi okozza ezeket? Az, hogy a gyomra nem működik rendesen. De ezen könnyen tud segíteni. Ebéd és vacsora után vegyen be egy késhegynyi Magna-por egy pohár vízben. A Magna-por gyorsan leköti a felesleges savmennyiséget, elősegíti az emésztést olyformán, hogy a fájdalmak és görcsök előidézöit kihajtja a szervezetből. Csak ilymódon lesz nyugodt és kellemes álma és minden nap friss testtel és lélekkel fog ébredni.

Minden gyógyszerében és drogériában kapható, csomagja a használati utasítással együtt 4 dinár. Ahol nem lenne kapható, rendelje meg postán a LABORATORIUM ALGA, SUŠAK, Tvornička 91 címen és mellékeljen leveléhez 2 csomagra 10 dinárt.

Schmolli-Pasta

50 év óta a legjobb cipőcrém

— Sztrájkbaléptek a mitrovicai gőzfűrészmunkások. Szremszkamitrovicáról jelentik: A mitrovicai gőzfűrész részvénytársaság mintegy száz munkása munkabérredukció miatt sztrájkba lépett. A városi tanács a munkáskamara és a munkafelügyelőség közbenjárását veszi igénybe a bérlarc megszüntetése érdekében.

— Szabadlábba helyezték a kommunista propagandával vádolt deliblati munkásokat. Vrsacról jelentik: A deliblati rendőrség több munkás lakásán házkutatást tartott s a házkutatásokat egész sor letartóztatás követte. A letartóztatott munkásokat kommunista propagandával gyanúsították és beszállították a belacrkvai ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró a gyanúsítottakat szabadlábba helyezte, de a vizsgálókat folyik ellenük.

— A baranyai menekültek ülése. A baranyai menekültek szubotocai csoportja szeptember 30-ikán vasárnap délelőtt fél tízkor a Karlovics-féle vendéglőben taggyűlést tart. A vezetőség felhívja az összes tagokat, hogy a tárgysorozat fontosságára való tekintettel váiamennyien jelenjenek meg az ülésen.

— Katonai őrzáratok fogják el a copfos kínaiakat. Peking utcáin mostanában állandóan katonai csapatok cirkálnak, amelyek ellenőrzik azokat a kínaiakat, akik még mindig copfot viselnek. Pekingi jelentés szerint legutóbb is 340 copfos kínait fogdostak össze a katonák. Mindannyiukat bevitték a kaszárnnyába, ahol a katonai borbély mindannyiuknak levágta a copfját. A művelet után a »reakciós« kínaiakat szabadon bocsátották.

— Halálos orvosság. Beogradból jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt csütörtökön Beogradban. Csaticsev Juca tizenhétéves beogradi urilány kintő főfájása ellen már hosszabb idő óta szedett rendszeresen veronáltartalmu porokat. Csütörtökön a szokottnál is nagyobb fájdalmak voltak és a leány egyszerre több dózist vett be az orvosságból, amelyről nem tudta, hogy milyen veszedelmes mérget tartalmaz. A szerencsétlen urilányt haldokolva szállították a kórházba.

Nehéz székelésben szenvedők, akiknek a végbélhajok, az emésztési zavarok és agyvértdulás, a fejfájás és szivdobogás teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este egynegyed pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz hasmütetek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hashajtónak bizonyul. Kaplható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

SZINHÁZ

Önagysága nem akar gyereket

vagy:

mért veszett össze Gaál Franciska a Vigszínházzal?

Az utóbbi időben szinte napirenden vannak a szatirikus és hajbakapások a budapesti színházak körül. Rott, aki fülig uszik az adósságokban, szakítani próbált az Andrássy Utival. Bécsben kétszeres gázsit kaphatna, amelynek segítségével — mondja ő — rendezhetné a rendezetleneket, de a direktió nem enged. A legfrissebb intim csetopáté: Gaál Franciska megváltik a Vigszínházról. A kommunikék szerint ez a legbékésebb adás-vételi alapon történt: Annak idején Faludi adta és most Faludi veszi vissza a Fővárosi Operettszínházhoz, ahol a »Kisasszony férjé«-ből készült Drégely operett főszerepét fogja eljátszani.

Ennek a csereberének a kuliszatitkai azonban sokkal érdekesebbek a köntőrfalazó direktori jelentésnél. Gaál Franciska kétszáz estére szerződött a Vigszínházhoz. Napi kétmillió gázszal. Szerepválasztási joga nem volt. A Vigszínház műsorának legközelebbi slágere egy Fodor vigjáték, amelynek főszerepét Gaál Franciskának szánták. A művésznő elővasta a szerepet, aztán későnnettel visszaadta.

— Nem kell — mondotta az őt oly jól jellemző angyali naivitással.

— Miért nem kell? — merészt érdeklődni a direktió.

A primadonna egy darabig kifogásokat keresett, hogy nem elég testhezálló, hogy nem fekszik a szerep. Végül mégis bevallotta:

— Ebben a darabban egy olyan nőt kellene játszani, aki feletyon gyereket szül. Hát itt még igazán nem tartunk.

— Hallatlan! — képedt el Jób Dániel — önagysága nem akar gyereket.

— Nem! — toppantott haragosan a csöpp Franciska — engem a szülés öregít!

És állítólag azt ajánlotta, hogy adják a szerepet Varsányinak, mert azt viszont csak fiatalíthatja. Ezzel lemondott a szülési örömről. Mivel pedig más szerep egyelőre nem kínálkozott, felmondott. Máskor az ilyesmit elűtötték egy »ugyan ne izélj«-el, de most

— Gaál Franciska legnagyobb meglepetésére — azt felelte Jób Dániel: »Rendben van«. Mire a primadonna se felelhetett egyebet, mint hogy »Adieu!«

És átlépett a Fővárosi Operettszínházhoz. Mi történt a szülő-anya szerepével? A Vigszínház egy új, eddig még ismeretlen, de első bemutatkozása után valószínűleg hamarosan ismertté váló tagja kapta meg, Zombory Mercedes. Egy nagyon szép, nagyon tehetséges és nagyon fiatal színésznő, akinek csekély éveit tekintve, nem árthat a szülési szerep sem.

Titkos Ilona a B-listán

Nem csinálnak titkot belőle: egyszerűen jégre tették.

Igazi nagy sikerei tetőpontján maga sem álmodta volna ezt — a lélegzetre is kevés idő alatt történt, — az egyenes ivű, gyors zuhanást a népszerűtlenség felé. Vagy talán nem is a közönség detronizálta, csak a »brancs«, a színházi hóhérok léptek a nyakára és igyekeznek élő-halottat csinálni belőle. Itt Pesten ez nagyon hamar megy. Amilyen véresen meg kell dolgozni azért a falatnyi sikerért, ugyanolyan elkecsereedett szívóssággal kell résen lenni éjjel-nappal, hogy parizni tudja a különböző orvтамadásokat.

Egyed Zoltán Titkosnak szánta az »Égő szoknya« főszerepét. Titkos azt mondta: »nem bánom« de egyáltalán nem forszirozta, hogy a darab színre kerüljön. Három évig pihent a Magyarszínháznál az »Égő szoknya«, amikor a »Hotel Imperialban« hatalmas sikert aratott az új csillag: Tökés Anna. Ekkor már Egyed sem forszirozta, hogy Titkossal a címszerepben kerüljön színre a darab és tényleg: Tökés Anna mentette meg a bukástól. Sőt Attrakciót csinált a szerepből. És most a Danton: szintén Tökés Annával az élén. Titkos Ilona pedig — mit tehet egyebet? — vár. Szívét rágja a bu. Hová tűntek az aranjuzei szép napok? Amikor még duskált és válogatott a testére szabott szerepekben? A Danton után következik a Molnár ciklus első darabja, a Farkas. Itt se Titkos jut szóhoz. Csak majd a Liliomban. Legalább is ezt ígérték neki. Hogy mikor lesz a Liliom reprise? Egyelőre titok.

Ilyenkor ősszel nagy csillaghullás van a színházi égen. Csillagok jönnek, csillagok mennek. És sok fiatal tehetség dörömböz a kapuk előtt, akik mind szóhoz szeretnének jutni egyszer. Ha a sors és a direktor ur is úgy akarja... (—)

KÖZGAZDASÁG

Németország Jugoszláviából nagymennyiségű gyümölcsöt és tojást importál

A jugoszláviai gyümölcsexport számára új piacok nyíltak Németországban, ahol különösen a Rajnavidéken mutatkozik nagy érdeklődés a jugoszláviai gyümölcs és tojás iránt. Főképp a szilvát keresik és a kis száraz szilva találhat ezen a vidéken kitűnő piacra.

A düsseldorfi F. Walter Kramer-cég a szilván kívül alma és körte iránt is érdeklődik, a főzélékfelékből pedig babra érkeztek nagyobb rendelések, ugyancsak paprikára és kék paradicsomra. Ezeket az utóbbi főzélékfeléket Németország eddig Olasz- és Spanyolországból szerezte be. Jugoszláviának azonban sikerült ezt a piacot elhódítani, ami főképp annak tulajdonítható, hogy az SHS kereskedelmi konzulátusok állandó összeköttetést tartanak fenn a német importőrökkel. Az árakon kívül a fizetési feltételek is kedvezőek, amennyiben kisebb mennyiségű árunál az átvétel után hét nappal történik a fizetés, nagyobb mennyiségűnél pedig mindössze két havi váltóhitelről van szó.

A tojásbevitel Németország egyik legfontosabb élelmiszer-problémája. Düsseldorfbán most alakult meg a »Westfaler Verkauf Genossenschaft« a tojás beviteli problémájának megoldására. A tojás árak a tojásbörze árfolyamai szerint alakulnak és így majdnem minden héten változás észlelhető az árakban. A düsseldorfi jugoszláv kereskedelmi konzulátus, a jugoszláv exportőröknek minden szükséges felvilágosítást megad.

Gazdasági kiállítás Csokeven. Csakovecen október 6-ikától 10-ikéig gazdasági kiállítást rendeznek, amelyen különféle mezőgazdasági gépeket mutatnak be. A kiállítás iránt az egész Mura-vidéken nagy az érdeklődés.

Jégeső Vrsacon. Vrsacról jelentik: Vrsacon és környékén hatalmas jégeső volt, amely azonban nem okozott nagy kárt a szőlőben, tekintettel arra, hogy a szőlőtelepeknek csak egy kis részét érte.

A vrsaci szüret. Vrsacról jelentik: Vrsac környékén már megkezdődött a szüret és az eddigi eredményekből következtetve az idén is bő termésre lehet számítani. Száz liter cefre hatvan liter bort ad, ami kitűnő terméknek felel meg. Az új bor ára 2.50 dinár kö-

rül van és különösen Ausztria, valamint Csehszlovákia részéről mutatkozik iránta nagy érdeklődés.

Hatmillió dinár kölcsönt kapott a szmederevői közraktár. Szmederevőről jelentik: A dunamelléki tartomány — mint ismeretes — Szmederevóban gabonarakartárt állított fel, hogy ezáltal is támogassa a gazdákat. A gabonarakartár céljára a Hipotekarna Banka hat millió dinár kölcsönt folyósított. A gazdák gabonaértékük kétharmad részét kapják kölcsönképpen hat százalékos kamattal.

Jugoszlávia kiviteli statisztikája az esztendő első hét hónapjában. Beogradból jelentik: Az ország kiviteli statisztikája első hét hónapban a következőképpen alakult. Kivitték az országból 2.453.021 tonna árut hárommilliárd és száznolcvanmillió dinár értékben. A tavalyi statisztikai adatok szerint az idén a kivitel a hét hónap alatt 2.23%-kal esett. Különösen az élő sertés kivitel esett, de az élő marhaexport is rosszabb statisztikát mutat. A legnagyobb még mindig a fakivitel, amely Olaszország, Magyarország és Görögország felé irányul. Nagy a tojás kivitel Oaszország, Németország és Svájc felé, valamint az élősertés kivitel Ausztriába és Csehszlovákiába. Szép eredményeket ért el a hazai gazdasági élet a rézkivittel, a hús-kivittel és különösen a talpfaszállításokkal.

Közszemlén a földadó kivetési lajstromok. A szubotocai városi adóhivatal elkészítette a földadó kivetési lajstromait, amelyeket a pénzügyigazgatóság is hitelesített. A lajstromokat nyolc napra közszemlére tették a városi adóhivatalban, ahol az érdeklődők megtekinthetik.

Nem lehet szegénységi bizonyítványt kapni a Vajdaságban. Noviszadról jelentik: A legutóbbi hónapokban a Vajdaság területén ugyszólván leküzdhetetlen nehézségekbe ütközött a szegénységi bizonyítványok megszerzése. Az illetéktörvény szerint ugyanis szegénységi bizonyítványt csak azok részére szabad kiállítani, akik a személyi adót (licsno porez) kivéve évi husz dinárnál nem fizetnek magasabb állami adót. A régi adótörvény szerint személyi adónak a II. osztályú kereseti adót tekintették, az új törvény szerint azonban ezt az adónemet teljesen eltörölték s így a pénzügyi hatóságok, nem tudván, hogy melyik adónemet tekintsék személyi adónak, a szegénységi bizonyítványokért benyújtott kérvényeket a legutóbbi időben sorra elutasították. Emiatt rendkívül sok panasz érkezett a kérvényezők részéről a népszadi munkáskamarához, amely hétfőn feliratot intézett a pénzügyminisztériumhoz és sürgős intézkedést kért, hogy a szegénységi bizonyítványok kiadása körüli anomáliákat szüntessék meg. A feliratban a kamara azt a javaslatot terjesztette elő, hogy vagy adjanak instrukciókat a pénzügyi hatóságoknak, hogy melyik adónemet tekintsék személyi adónak, vagy pedig olyan értelmű rendeletet adjanak ki, amely szerint mindazoknak joguk van szegénységi bizonyítvány kiváltására, akiknek évi jövedelme nem haladja meg a 24.000 dinárt.

SPORT

Elmaradt a NAK görögországi túrája. Noviszadról jelentik: A NAK-nak tudvalevőleg szeptember huszonhatodikán kellett volna kétéhetes görögországi túrára indulnia, miután erre vonatkozólag 3-3 szaloniki és athéni egyesülettel megállapodott. A görög túra az utolsó pillanatban elmaradt, mert a külügyminiszter, tekintettel a Görögországban fellépett járványos betegségekre, nem adta meg az engedélyt a NAK csapatának elindulására.

Vasárnapi sportprogram Belacrkván. Vasárnap a becskeréki ZsAK Belacrkván vendégszerepel, ahol a Szoko lesz az ellenfele.

A Juda Makkabi Mitrovicán. Noviszadról jelentik: A noviszadi Juda Makkabi vasárnap Mitrovicán játszik bajnoki mérkőzést az ottani Hajdukkal.

Felfüggesztették a noviszadi kerülethez tartozó tízenegyesület játékosját. Noviszadról jelentik: A beogradi labdarúgó alszövetség legutóbbi választmányi ülésén felfüggesztette a noviszadi kerülethez tartozó tízenegyesület tájékoztatóját. Ezek az egyesületek: NAK, Vojvodina, Radnicski, Makkabi, Postás (Noviszad), Macsva, (Sabac), Trgovacski (Sabac), Gradjanski (Petrovaradin), Temerini TC, Trgovacski SC (Mitrovica), Hajduk (Mitrovica), Spárta (Ruma), Sajkás (Kovil) és Radnicski (Kamenica). A felfüggesztés azért történt, mert az említett egyesületek tagdíjhátralékban vannak. Tekintettel arra, hogy vasárnap kezdődnek a kerület elsőosztályú bajnoki mérkőzései, a hátralékban levő egyesületek azonnal ki-egyenlítették tartozásaikat és így a felfüggesztés automatikusan megszűnt.

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

TÁRCA

LEÁNYKÉRES

Ir a: Szász Márton

Balog, a Vizművek R. T. inkasszánsa, dobogó szívvel lépett be a dohányáruda ajtaján. Frissen borotvált arca színeket játszott, mint a nyári szivarvány, haja, az a néhány szál, amely a jobb időkből megmaradt, gondosan le volt fésülve, külön-külön egymás mellett, hogy többnek lássék, a legjobb ruhája feszült rajta, — hiába a pocak az évek eláru-
lója, — hegyes keménygallér reszelte a nyakát és egy világos nyakkendő, tele pettyekkel, mutatta, hogy viselője rendkívüli kiküldetésben jár. Szíve, mintha gyermekek játszanának játékküllővel, visszhangosan kopácsoló és a levegő csak akadozott kortyokban volt hajlandó a tüdejét táplálni.

Odakünn őszbe hajlott az idő, az ég fekete fátylat vont kékje elé, a felhőkön át néhány fűrgő nap-sugár emlékeztetett a tegnapi nyárra, darvak csoportja irt le a levegőbe egy megfeszíthetetlen »V« betűt, amelynek az egyik szára valamennyivel rövidebb a másiknál, mintha azok, akik hozzáírhatnák a hiányt, elmaradtak, vagy elhullottak volna egy mindennél hatalmasabb akadályon, — de Balog nem látta meg az elmúlás bélyegét, benne, belül, legbelül, az ember fizikailag ki nem tapogatható részében, valahol a Lélek és Végtelenség között, pompás tavasz harsogott, csodálatos virágok nyíltak, s egy közelben levő hang-kongatta az Ünnepe hasadását; a szív.

Hónapok óta figyelte Balog ezt a bensőjében történő titokzatos zendülést. Először halkán, ki sem vehetően, mint a fűszál növése jelentkezett a sejtelmes Valami, amelynek nem merete bevallani a nevét, de nem lehetett kinyesni, sem eltagadni, nőttön-nőtt, álmatlan éjszakákon, vergődő nappalokon át egészen a jövővény megnevezéséig, máig: a szerelemig. Igen, Balog szerelmes volt. Most, közel az ötvenhez. No, talán nem legeslegelőször, de az amit eddig érzett apró rőzseláng volt csupán, elmúltott mindig nyomtalanul, még csak kormot sem hagyott hátra, míg most, ez, az első igazi szerelem és végzetes is egyben: meg fogja kérni szerelme tárgyának a kezét.

A máglyagyújtó neve Margit, foglalkozása trafikokisasszony. Komoly, érett nő, talán a negyven év határán, de ha esetleg túl is volna ezen a koron, nem számít, sőt, annál jobban illelék hozzá. Csudálatos, mennyi asszonyt kereső férfi szimatol ebben a rengeteg városban és még senki sem akadt még ennél

a pompás asszonyi értéknél. Szinte hihetetlen, mennyire vak a többi férfi, lám ő, Balog, nem tartozik közéjük, ő mindjárt, az első szivarvásárlásnál, észre vette. Ha költő lenne, a világ legszebb verseit írná róla, ha isten, akkor ezért az asszonyért megteremténé a világot. (Feltéve, ha még nem volna megteremtve.) Mélyenszántó, szerelmes filozófus lett Balogból, szertelen gyermek és egyben bölcs agg is. És ravasz volt, napi szivaradagját, azt a tiz darab dohánycsodát, nem egyszerre szerezte be, naponta ötször nyitott be újabb pótlékért, s ilyenkor Margit választotta ki fehér kezével a két szivart, nagyszerű, biztos szakértelemmel, soha ilyen szivarokat nem lehetett kapni azelőtt. El kell ismerni, nincs még egy ilyen dohányáruda sehhol a világon.

Margit, a csodatrafik trafiktündére éppen egy kisfiút, akinek a hátán iskolatáska-pup feszült, csókolta meg, többször is, jobbról, meg balról is, a szeme nevetett s hangja úgy ömlött, mint a bársony:

— Jánoskám, kis fiam, aztán jó légy, az iskolából egyenesen hazamenj, ma én is korán otthon leszek.

A kisfiú elszaladt, Balog pedig kábán nézett felfelé a menyezetre, kereste azt a láthatatlan pörölyt, amely fejbe kólintotta. Szédült. Agyában sebesen, mint a hirtelen kitörő orkán, száguldottak a gondolatok. Mi ez? Margitnak gyereke van? Ó, lehetséges volna ez, hiszen ő erről nem tudott eddig. Igaz, hogy Margit családi viszonyairól eddig szó sem volt, az időjárás volt a főtéma, meg a drágaság és erről a romlott világról, ahol a nőkről mindinkább leszedi a ruhát a divat. Istenem... Hát nincs tiszta nő ezen a földön? Margitnak gyereke van!

— Parancsol, Balog ur? — kérdezte Margit kétszer is, amíg Balog meghallotta.

A drága lény, minden egyes esetben, olyan kíváncsina érdeklődött Balog ur kívánsága után, mintha nem tudná, hogy csupán a mindig megisméltendő két szivarról van szó.

— Két szivart... — dadogta Balog, — két... szivart kérek Margit... kisasszony.

Balog úgy érezte, hogy nevetnie kellene, ha tudna. Kisasszony... Gyereke van és hagyja, hogy így tiszteljék.

A két szivar ott incselkedett csábitóan Margit kezében, Balog eddig mindig úgy vette el, hogy egy kicsit hozzáért a nő kezéhez. Ó, gyönyör isteni pillanatai.

Most kelletlenül, rekedten szólt:

— Csomagolja be kérem... kisasszony.

Az utolsó szót úgy aláhuzta, hogy Margitnak is észre kellett venni.

— Rosszkezdvi ma Balog ur.

— Igen, — mondta Balog kurtán, fizetett és elment.

Mi történt közben odakünn? Az előbb még tavasz volt, s most hirtelen ősz lett. Összerázkódott. Hideg van. Mi történt, mi történt? Margitnak gyereke van.

Megállt. Fejét nekitámasztotta a lámpavasnak. Jó, hideg. Lassan megnyugodott. Gyereke van? No, és? Csak nem volt köteles várni rá, Balogra, negyven évig? Hiszen ha tudta volna előre, hogy ő, Balog létezik, az más, akkor rossz néven lehetne venni. De így? Baj az, hogy Margitnak gyereke van, aki bearányozza az életét?

A filozófia vége az lett, hogy Balog visszament az üzletbe. Tengernyi büszkeség dagasztotta a mellét. Tökéletes embernek, szentnek érezte magát, aki meg tud bocsájtani és nem törődik a multtal.

— Parancsol Balog ur?

— Ké szivart, nagysám, két szivart.

Balog átvette az árut, de most nem elégedett meg azzal, hogy hozzáért Margit kezéhez, hanem meg is fogta a fehér, puha kezét.

— Margit kisasszony... Margit nagysám, én bevallom, a szivar az csak álarc, most más járatban vagyok.

— Parancsoljon Balog ur.

— Margit, engedje el nekem a kisasszony jelzést, hiszen maga nem az, magának gyereke van, de az nem baj, én nem törődöm vele. Én tudom, hogy az ember esendő, vér folyik az ereiben és ösztönök tartják rabságban.

— Nem értem önt Balog ur.

— Persze, persze, nem elég világos, amit mondok. Margit, maga már ismer engem, lehiggadt ember vagyok, nyugodt állásom van, megtakarított pénzem, csupa alapfeltétel a boldogsághoz.

— Nem értem önt Balog ur.

— Még mindig nem? Margit... Margit én esedezem a kezéért. Legyen a feleségem.

— De, Balog ur...

— De? Miért, de? Én szeretem magát és maga sem szokta elhuzni a kezét.

Margit halkán, kedvesen elkacarászta magát.

— Nem lehet, Balog ur, nem lehet.

— Miért? Miért nem lehet Margit... kisasszony.

Margit felelni akart, de ebben a pillanatban egy alacsony, köpcös férfi lépett be, hangos köszönéssel, az ajtón. Margit kijött a pult mögül, hálás, verőfényes mosolyt zudított Balogra és rámutatott a bejövőre.

— Balog ur, ez a főokozója annak, amiért azt kell mondanom, hogy nem lehet. Ez a fekete legény itt — a férjem.

*

501
SPORT F. AT
üzemképes, jó állapotban
jutányos áron **eladó**
Cím: **Dr. Gortva János**
St.-Beč j 10057

Külnő állapotban lévő
boro- és pálinkashordók
50-100 800 literig
olcsón eladók
SCHWARZ
borkereskedő
Subotica, Zentai ut.

Felsőgallai mész
BECSINI
portlandcemen
és mind nfél
építési anyag
a legolcsóbban
szerezhető be
Ilgann Károly
I. kör, Sokolska ulica 17
Telefon: 660 1458

A boldogulás és a siker legegyszerűbb receptje: *megvenni, olvasni, követni a Technika Világát!*
Mindenki könnyen megérti Mindenki gyönyörködik benne Mindenki hasznát veszi

TECHNIKA VILÁGA

a könyvek könyve, mert benne van:

a fizika, az elektromosság, a világítás, a motorok, a gőzgépek, a vasutak, a gőzhajók, a rotor-hajók, az automobilok, a léghajók, a repülőgépek, a távírás, a távbeszélés, a rádió, a fűtőberendezés, a csatornázás, a gázgyártás, a hűtőipar, a vegyészeti ipar, a gyógyszerészet, a festékgyártás, a műselyemgyártás, a cellulózegyártás, a személfeldolgozás, a bányászat, az építészeti, a vasbeton, a faipar, a textilipar, a papíripar, a nyomdászat, a litográfia, a könyvkötészet, a fényképezés, a filmtéchnika, az író- és számológépek, a mezőgazdasági ipar, a gazdasági gépek, a modern ipar, tehát benne van a technika minden újítása, teljes ismerettára

A TECHNIKA VILÁGA

minden sorát, ezer meg ezer csodálatos formát mindenki könnyen megérti, mert a gyakorlati élet legkitűnőbb oktatómesterei írják.

Útvaló az egész életre A nagy emberi sikerek hatalmas könyve

Nagy lexikon-alak, finom papír, művészi félbörkötés, elsőrangú kiállítás, 856 oldal, 738 kép, 42, részben színes műmelléklet. **A teljes mű ára 480 dinár.**

Havi részletfizetésre szállítja a MINERVA R. T. könyvosztálya Suboticán

Itt levélgandó

T. Minerva štamparija d. d., Subotica

A Bácsmegyei Naplóban megjelent hirdetésre hivatkozva, kérem a TECHNIKA VILÁGA című műre vonatkozó fizetési feltételek közlését.

(O vasható a áírás)

Pontos cím

Jó állapotban lévő
transpot és lager
boroshordók
olcsón kaphatók
Nojcek Gézánál
Subotica

Permet zók
Pálinkafőzőkazánok
Rézüstök
Rézedények és
Rézárak
készítése és szakszerű javítása
Hován László
rőzműves
Subotica, Zrinjski trg 24

„VITREA“
táblaüveg, befőttesüvegek
és az összes üveg- és por-
cellánáruc
Csak viszonjeladókna
Kereskedők legjobb és leg-
olcsóbb bevásárlási forrása
Karlo Kopp
V. Bečkerak
Raktár: Küllerület 3/d, a
Geyer vendéglő közelében

„Dama“ Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

NYILT-TÉR

Könnyítések a magyar
vizumok beszerzésénél

Folyó évi július 3-ikától kezdődőleg a Budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zagrebi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vizumot szerezní, mert az utasok magyar vizum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapesten kaphatnak hatvan napi tartózkodásra jogosító vizumot. Ez az útítás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sürgősen kell átlépni a magyar határt. A vizumnélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya hivatalos bélyegzőjével ellátott igazolvány szükséges, mely ugy a beogradi m. kir. kereskedelmi képviseletnél (Beograd, Palata Akademije, Jakšićeva ul. 2.), mint pedig a felkért SHS vidéki kereskedelmi testületknél és

Szubotica: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hitelbank, Közgazdasági Bank, Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Rádió Reklam Jugoszlavia, Manojlovićeva ul.

Novi Vrbas: Takarékpénztár, Mezőgazdasági Bank, Schmiedt Frigyes,

Bácska Topola: Közgazdasági Bank, Bácsstopolai Takarékpénztár,

Veliki Beceker: Kereskedelmi Kamara, Takarékpénztár,

Szombor: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület,

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Gazdakör,

Velika Kikinda: Centralna Štedionica,

Oszijek: Kereskedelmi Kamara, Jugoszláv Bank,

Čakovec: Horvát Általános Hitelbank,

Novisad: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik Utazási iroda, Merkurbank, Lusztig Bank,

Kula: Hitelbank.

Naponta friss

pörköltkávé

kapható

Sugár Manónál

Telefon 47

Pálinkafőző
kazánok

és háztartási üstök tiszta
vörösrézből a legjutányo-
sabb árban kaphatók

Bartek i supr. Rehm

Subotica

Vilsonova ulica 47

A'api'va 1877-ben 7.12

Odzsaci: Takarékpénztár,

Vrsac: Kereskedők Egyesülete, Srpska Zanatlijska Banka, Szalay Utazási Iroda.

Ada: Leszámitolóbank,

Az apatini járdás részére Berlekovich Sándor újságíró Apatin.

Sztari Becej: Népbank, Potiska Banka,

Novi Becej: Általános Hitelbank.

Bela Crkva: Trgovačko Udruženje,

Pansevo: Kereskedők Egyesülete, Népbank.

Sarajevo: Kereskedelmi Kamara, Agrárbank, Putnik,

Skoplje: Kereskedelmi Kamaránál személyenként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vizum Budapesten 50%-os kedvezményrel adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákbn, éttermekben, gyógyfürdőkben és a gyógycélokat szolgáló vasúti utazásoknál jelentékeny árengedményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyébként a szabályszerű magyar vizum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál 50-os engedménnyel előzetesen is beszerezhető.

Az összes

háztartási felszerelési cikkek
takaréktűzhelyek
rezsók
mosógépek
vasalók
fürdőkályhák

villanyüzemre.

A novisádi villamostelep a villamosáram háztartási célokra való felhasználásánál cca hetven százalékkal olcsóbb áramot ad. Az üzemköltség 10 %-al olcsóbb a gáznál.

Mi den háztartás részére nélkülözhetetlen. Kérjen ismertetőt vagy tekintse meg raktárunkat és be fogjuk bizonyítani, hogy a háztartási kellékek villamos tása IDŐ-, SZEMÉLYZET- és PÉNZMEGTAKARITÁST valamint HIGIENIÁT je ont Önök.

Kedvező részletfizetési feltételek

ALTERNO műszaki vállalat NOVISAD

Kralja Petra ulica 24.

9.04

Telefon 2414.

ÓVÁS

Naptárárusítók figyelmébe

A naptárárusítókat ügynökök keresik fel, akik idegenben készült és itt csak megfejtelt naptárakat kínálnak eladásra.

Figyelmeztetjük a naptárárusítókat, hogy ne hagyják magukat félrevezetni. Külföldön készült naptárakat az országba nem szabad behozni és nem szabad árusítani. Az a naptárárusító, aki a külföldön készült és belsőleg megfejtelt naptárakat hoz forgalomba, könnyen kerülhet kellemetlen helyzetbe a hatóságokkal szemben.

A kereskedőnek ugyanis épen elég kellemetlensége van, elég zaklatásban van része, még ha legjobban vigyáz is, minék vállalja az elkobzás, birságolás, letartóztatás vesze-

A FÉRFI, A NŐ

ÉSA FILM

LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

A filmgyár künn volt valahol Berlin egyik külvárosában, szürke épület-monstrumok, gyárak és bérkaszárnnyák között. Az ut elején még megfontolták az eshetőségeket, de aztán keveset beszéltek, mert mindkettőjüket túlságosan elfoglalták a saját gondolataik. Szaporán vert a szíve Lilinek, amikor beléptek a filmgyár kapuján. Mintha az álmok küszöbét lépte volna át ebben a percben...

Várniok kellett, amíg a rendezőhöz bejuthattak. Ajtók nyitak és csukódtak le. Mögöttük talán emberi sorsok dőltek el, gondolta ludbörözve Lili, aki a várakozás izgalmas perceiben hol bizakodó volt, hol minden átmenet nélkül kislitü... Az előszobában nagy volt a sürgős-forgás, ismeretlen férfiak és nők adták egymásnak a kilincset, segédrendezők, technikai személyzet és bizonyára színészek és színésznők. A legtöbbjük ismerősnek látszott itt, otthonosan mozogtak ezekben a szobákban és a legtöbben egymást is ismerték, bár csak futólag köszöntötték egymást vagy váltottak néhány szót az egyik ajtótól a másikig való sietésükben. Ez a sietés feltűnő volt itt, mindenki elfoglaltnak látszott és fokozott tempó lüktetett a gyár falain belül, a Film megállást nem ismerő lázas irama. Idegenül és érdeklődve nézték az ismeretlen arcokat, a siető embereket, a Film irigylet rabszolgáit.

Végre kinyitott a rendező szobájának ajtaja és Fényes Dezső kopaszodó, mosolygó feje jelent meg az ajtónyílásban, amint barátságosan betesékelte őket. Ideges, örökké mozgó, sovány ember volt a rendező, kifogástalanul öltözött, mosolygó ember, az arcán a fiatalságát meghazudoló mély ráncokkal. Tulzott udvariassággal kínálta őket helytel és hosszan szorongatta Dér Géza kezét.

— Igazán örülök kedves kollegám — mondotta a révbeért ember biztos és fölényes udvariasságával — hogy felkeresett. Évek óta nem

hallottam magáról... Mit csinál Berlinben?

— Van egy-két lapom — felelte Dér kissé határozatlanul — amelyeket innen tudósítok.

— Szóval itt marad állandóan Berlinben! Nagyszerű! — kiáltotta Fényes, mintha valóban örülne ennek, majd Lili felé fordult. — És maga kislány? Csakugyan a filmmel akar megpróbálkozni?

— Igen. Filmszínésznő akarok lenni — felelte Lili határozottan. — Tudom, hogy nem vagyok tehetségtelen és lehetne belőlem valami...

Dér Géza lelkesen egészítette ki a lány szavait:

— Biztosíthatom, Fényes kolléga, hogy nagyon tehetséges. Máskülönbben nem is hoztam volna el önhöz. Miután azonban tudom, hogy ön lelkes barátja a fiatal tehetségeknek, határozott meggyőződés, hogy nagyszerű kezekbe kerülne önnél és kollega ur sem bánna meg, hogy gondiába fogadta.

Fényes a szakértő szemével nézte végig Lilit.

— Nagyon csinos... Ez nem bók, hanem a rendező megállapítása. Csakhogy persze ez még nem elég... Kérdés, hogy mennyire alkalmas az arca a fotográfálásra és hogyan hat a mozgása a képen. Mindenesetre elsősorban próbafelvételt kell csinálnunk. És miután nem akarom magukat másodsor is kifárasztani a gyárba, ha úgy tetszik, azonnal átmehtünk a stúdióba és megcsinálhatjuk a felvételt...

És már tessékelté is a vendégeit szobákban és kanyargós folyosókon, meg udvarokon keresztül a stúdió felé. Utközben mosolyogva és tulzott udvariassággal magyarázta:

— A próbafelvételeket ugyan sohasem szoktam magam végézni, de egy régi kollegám kedvéért, nagyon szívesen szakítok magamnak időt. — Belekarolt Dér Gézába és egész elérzékenyülve kérdezte: — Emlékszik még azokra a napokra, amikor együtt szaladtunk riport után?

— Maga jó cserét csinált Fényes kolléga — felelte Dér — és bizonyosan nem bánta meg, hogy otthagya az újságírást.

— Szó sincs róla, hiszen sikerült valamire vinnem — mondotta a rendező tulzott szerénységgel — de higye el, meg is kellett érte dolgoznom. Ez a pálya sem olyan fenékig tejfel, mint amilyennek a távolból látszik. A sikert és a bukást itt sokszor csak egy hajszál választja el. Ezért örök izgalom az életünk

Közben a stúdióba értek. A hatalmas, világos helyiségben nyüzsögtek az emberek. Két helyen felvételek folytak. Reflektorok és Jupiterlámpák ragyogtak, valahol láthatatlanul egy hegedű játszott, kiáltások és instrukciók röpködtek a levegőben, frakkos férfiak és estélyi ruhás nők várakoztak egy sarokban furcsa ellentétben a józan déli órával... A munka lázasan folyt és Lili most örült, hogy egyszer statisztált már egy filmen, mert a műterem tarka összevisszasága és nyüzsgő élete most nem lepte meg és már nem volt egész idegen neki. Amikor azonban Fényes megadta az utasításokat az egyik operatőrnek a próbafelvételhez, Lili szíve hangosan dobogott és először érezte a lámpaláz furcsa, szorongó érzését...

Amikor a fellevegő elé állították és a reflektor vakító fénye az arcát érte, szinte szédült az izgalomtól... A rendező hangja bátorító, de mégis határozott, szinte parancsszerű volt.

— Mozogjon egész természetesen, úgy, mint ha otthon volna a szobájában! Menjen néhány lépést! Most mosolyogjon! Beszéljen valamit! Még egy kicsit járjon! Üljön le! Keljen fel!

Lili tehetetlenül követte az utasításokat. Mennyivel más volt ez, mint amikor Bécsben egyszer statisztált egy filmen! Akkor elveszett a tömegben és nem volt fontos, hogyan mosolyog és milyen a járása. De most szinte ellenősen meredt rá, csak őrá a közelből a fellevegő lencséje, amely megörökítette az arcának minden vonását, a szemének minden rebbenését, a testének minden mozdulatát.

— Csak egész természetesen csináljon mindent! — kiáltotta Fényes. — Semmi póz, semmi kényszerdedettség! Csak úgy, mint ha otthon volna, vagy megszokott társaságban!

Könnyű volt ezt így mondani, de milyen nehéz követni ezeket az utasításokat... Lili kétségbeesve érezte, hogy ez nem ő, aki itt a fellevegő előtt ágál, hanem valaki más, egy idegen, akihez nincs semmi köze, akit ideállítottak és dróton rángatnak... Valami eredetit szeretett volna csinálni, önmagát adni, de a rendező utasításai megzavarták, a szokatlan reflektor-fény vakította és akarat nélkül mozgott, mint egy báb, amelyet felhuznak és amelynek addig kell mozognia, amíg az elrejtett szerkezet le nem jár.

(Folyt. köv.)

delmét, amikor arra semmi szükség nincs.
Belföldön is készülnek úgy magyar, mint német naptárak.

A Minerva naptárak 1929-re

Is idejében megjelennek s ezek árusítása nyugodt és biztos keresetet jelent.

A közönség megismerte, megszerette, s keresi a Minerva naptárakat.

Az 1929-es esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. Vajdasági Magyar Naptár
2. Petőfi Naptár
3. Gazdák Naptára
4. Jézus Szent Szive Naptár
5. Szőlősgazdák Nagy Naptára
6. Kis Naptár

Mi a Minerva naptárak előnye minden más naptár felett:

1. Olcsóbbak, mint a többi naptárak.
2. Tartalmasabbak, vaskosabbak, mint a többi naptárak.
3. Kiállításuk csinos, tetszetős, művészi.
4. Szerkesztésük gondos.
5. Minden naptár más-más szövegű.
6. Igen sok és szép kép van benne.
7. Tartalmuk élvezetes, tanulságos.
8. A benne foglalt adatok pontosak. Minden más naptárkiadó kivágja és lenyomatja a talyai Minerva naptárak vásári adatait. Mi minden évben revidáljuk az adatokat.
9. Minden naptárhoz ingyen regénymelléklet van hozzáfűzve.
10. A naptárrészben a római katolikus, protestáns és görögkeleti ünnepeken kívül a nemzeti ünnepek és a holdtölte is vörös betűkkel van feltüntetve.

Aki naptárárusítással foglalkozni akar, kérjen tőlünk árajánlatot:

Minerva-nyomda r. t.
Subotica

Ujonnán megnyílt

Női és férfi divatszalon
NECIĆ JOVAN, NOVISAD

Trifkovićevo trg 3. Dr. Marković Laza házában

Amint megkezd

a szerb nyelv újrendszerű tanulását

már is beszélhet

szerbül, mert gyakorlati alapon

Berlitz—Gouin egyesített

rendszerei alapján írta meg

Vujković Marica

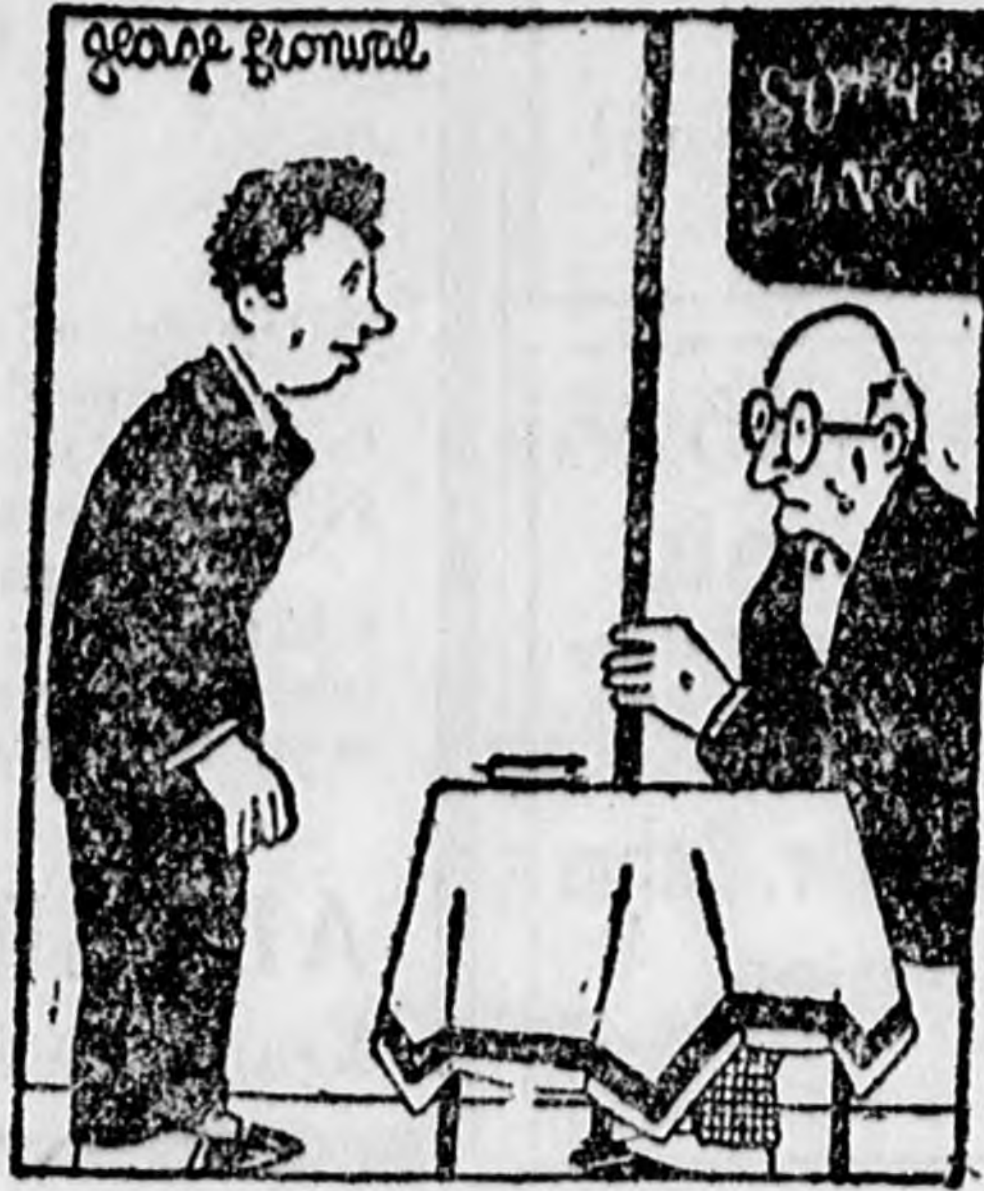
Szerb-magyar nyelvkönyvét

Ára 30 dinár, portóra 2 dinárt küldjön

Szállítja:

Minerva R. T. könyvosztálya
Subotica

KINTORNA

A gyógyszerárban.

- Kérek gyorsan valami ellenmérget.
- Lugkő, sósav, vagy mérges gomba ellen?
- A feleségem ellen.

*

Vőlegény: Drágám, ha hűtlen lennél hozzám, én agyonlövöm magamat.

Menyasszony: Ugy látom, kis csacsim, hogy jó lesz, ha máris elszedem tőled a revolvért.

*

Blumمندumpfi meséli a kávéházban:

— Az én feleségem roppant takarékos asszony. Tegnap este, amikor ki akartam önteni a lábvizet, rámszólt: Adolf, ne öntsd ki, úgy is kell éppen tinta.

*

Egy bankigazgató kimegy a fiacskájával sétálni a város végére. A réten a gyerek észrevesz egy legelésző malaccsordát és örömmel kiáltja:

— Papa, papa, nézd csak, mennyi *persely*.

*

Egy szuboticei piktor, kint járt valahol egy bácskai földbirtokon. Természetesen a faluban is szétnézett, hogy motívumokat keressen. Kószálás közben bement abba a düledező faluvégi udvarházba, amelyre előre figyelmeztették, hogy ott érdekes ember lakik, el ne mulassza megismerni. Előre elmondták róla, hogy félig elparasztosodott dzsentri-ember, afféle Pató Pál, aki messze földön híres arról, hogy mekkora étvágya van.

Bekopogtatott hát a faluvégi házba a festő. A vendég egy rettentően kövér, hatalmas öregurat látott békessen pipálni. Csizmás lábát messze kinyújtotta a karosszékben szieszlázó házigazda, hatalmasan domborodó hasán pattanásig feszült a nadrágszíj. A festő bemutatkozott. Elkezdtek diskurálni. Már amiről ilyenkor szokás: időjárásról, termésről. De a piktornak nem az furta az oldalát. Az öregnek az étvágyáról szeretett volna hallani valamit. Nekivágott tehát egyenesen a kérdésnek:

— Mondja, kedves urambátyám, mit szokott reggelizni?

A házigazda szerfelett elcsodálkozott ezen a kérdésen.

- Hát mit reggeliznék? Egy liter forralt bort.
- Ugy. De hát csak harap hozzá valamit?
- Mán hogyanne harapnék. Kóbaszt.
- Aztán mennyit?
- Nem sokat. Egy lépést.

Ha **KÖNYVSZAKERTŐRE** lesz szüksége írjon **Borbély L. Novisad**, postafiók 75 címre

Cukrászok és cukorkakészítők figyelmébe

A közönség körében közkedvelté vált „Polar” jégcsokoládém eredeti receptjét legrésztesebb elkészítési utasításokkal, valamint több képpel a Vajdaság területére a következő városok részére megszültetve a készítés elengedését átadom: Fombor, Sen'a, Vel.-Kikinda, Vel.-Bükerek, Vršac, Pančevo, Beoegrva, Crvenka, Apalin, Vrbar, Sari-Bešej.

Minden helyiségben csak egy ógnak engedem át a készítést. Erdőkölő levelet vagy személyesen forduljanak Hacker Imre cukrászhoz, Novisad, Kralja Aleksandra ul. 7

Rőföskereskedőegédet

önálló elárúsítót, szerb, magyar és német nyelvtudással azonnalra keres

Letić és Mišić divatáruház

NOVISAD

11035

Rózsa-fehér és Woltmanrózsa-burgonyát

babot, sáclermát, szilvát, dughagymát, hagymát

I - a s z é n á t

préseltet, sámentest vagonszámra és kisebb tételekben legjobban és legolcsóbban szállít bármely állomásra franko

Léderer Jenő

bank és biz. üzlete, főzések és gyümölcsimport-export

Novisad, Vilsonov trg 7

Raktár: Temerinska 38

Telefonszám: 22-14

Sürgőnycim: Léderer

WEITZENFELD I DRUG

Telefon 192 SUBOTICA Telefon 192

Zsineg, gabonás és lisztes zsákok, vízmentes ponyvák, szőnyegek, linoleumok, butorszövetek és egyéb kárpis cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen árajánlatot. Külön felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét nyugágyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállítva és a legolcsóbbak az egész környéken

Szász Károly:

Képek és történetek

Szász Károlyt új könyve mint elbeszélőt mutatja be s ebben a minőségben is, mint egyéb műveiben tiszta nemzeti és erkölcsi szellem és művészi gondosság jellemzi. Fűzve 50 dinár. — Kapható

a Minerva r. t. könyvosztályában

Vegyen csak

1x1

szövött mellényt

vagy pulóvert nilam; amilyen biztos, hogy

2x2 = 4

épp oly biztos, hogy meg lesz elégedve

Beck Jenő

kötött-szövöttáru gyár

Kicsinybeni árusítás: Rudićeva ul.

Iskolatáskák vászonból... 25 din.
valódi bőrből 80 din.
Iskolamappák és aktatáskák valódi tehénbőből... 90 din.

Utazó-bőröndök és legmodernebb női ridikülökből óriási választék olcsó, leszállított árak mellett

Schlager Henrik bőrdoboz- és bőrárú-specialistánál
Subotica, Aleksandrova ul. 1

Ka tel en kívüli
superfosfát és benzin
ismét kapható
LEDERER DEZSŐ cégnél,
SOMBOR

8443

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és
kellékekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

Olcsó árak

Olcsó árak

Divatos

Izléses

Tartós

Elegáns

2655

Stessburger
DIVATCIPO KÜLÖNLEGESÉGEI

Allandó nagy raktár a
legmodernebb saját ké-
szítésű cipőkből

Külön mértékosztály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárányszálló mellett

INGYEN

14 nap svájci tartózkodás, utazás
és 100 svájci frank zsebpénzt
nyerhet, ha

Suchard
Milka Velma Bittra

csokoládét
eszik

Az új prémiák már forgalomban vannak,
de a régi bónok és albumok továbbra is
érvényesek

5259

A nyerők neveit később közöljük

Gjura Janošević

Beograd - Tudományos Akadémia palotája

az ország legnagyobb női konfekció, szőrme,
galanterie, divat- és kézműárkereskedése

rendkívül nagymennyiségű új árut kapott az őszi és téli szezonra eddig itt még nem látott választékban.

Legújabb divat szerinti ŐSZI ÉS TÉLI NŐI SZÖVETKABÁTOK prém-mel és prém nélkül.

JUMPEREK, PULL OWEREK ÉS KOSZTÜMÖK gyapjuból, gyapjuból és selyemből vagy fémszálal anyagból rendkívül szép és nagy választékban.

FÉRFI ÉS NŐI ESŐKÖPENYEK hihetetlen olcsó árakon, pamutos és gyapju-gabardínból, koverkotból, bőrutánzat (viaszos vászon), paragummi vagy impregnált selyemből és gummizott anyagból.

Különféle bundák

nemes és egyszerűbb prémmel.

Mindennemű szőrmebőrök

dus választékban, a legmodernebb színekben és különféle minőségben. Esarpok, kolyék, pellerinek és szőrmekeppék. Kész szőrmebélések.

Utolsó francia, angol és német

gyapjuszövet-ujdonságok

ŐSZI ÉS TÉLI KABÁTOKRA, RUHÁKRA ÉS JUMPEREKRE a legkiválóbb minőségekben, gyönyörű mintázással és színekben a legszolidabb árakon.

Mielőtt másutt venne őszi vagy télikabátanyagot, tekintsek meg az én raktáramat minden vételi kötelezettség nélkül, hogy személyesen győződjenek meg a dus választékról, a kitűnő minőségről és főleg szolid áraitól.

KÜLÖNLEGES BÉLÉSANYAGOK tiszta selyemből és műselyemből nagyon tartós minőségekben és olcsó áron.

Legfinomabb eredeti angol FÉRFISZÖVETEK ruhára és kabátra divat- és strapakivitelen.

KITŰNŐ SZABÁSZOK ÁLLNAK VEVŐIM RENDELKEZÉSÉRE FÉRFI RUHÁK ÉS KABÁTOK MÉRTÉK SZERINT VALÓ ELKÉSZÍTÉSÉRE. Női kabátok, kosztümök és ruhák készítése mérték szerint.

Kész férfi őszi felöltők (ulszterek), rövid férfi bőr és posztó télikabátok.

Férfi és női fehérnemű készítés mérték szerint. Nagy választék selyem, félcselyem és pamutanyagból készült FÉRFIFEHÉRNEMŰBEN gyönyörű mintákkal, színekkel és kitűnő minőségben.

Kész férfi és női fehérnemű, pizsamák, harisnyák, nagyon szép divatbőrkezttyük, cernakezttyük, téli kezttyük, kezttyáskák, nyakkendők, övek, vállvetők, miderek, ágynemű, sztorok, takarók, fehérnemű csipkék, szőttesek, rojtok, illatszerek, kölni víz, szappan és más galanterieáru. Tisztéknek, tanítóknak, tanítónőknek, tanároknak, bírónak és minden más véglegesített állami tisztviselőnek úgy Beogradban, mint az egész országban, továbbá orvosoknak, lelkészeknek, ingatlan tulajdonosoknak, a Narodna Banka tisztviselőinek és minden más végleges banktisztviselőnek hat havi hitelt nyújtok egyhavi fizetésük és összes pótlékaik vagyis egyhavi jövedelmük erejéig.

Napdíjasoknak, hivatalnokoknak, hivatalnok-jelölteknek, magántisztviselőknak és mindenki másnak, aki nem áll állami szolgálatban, nem állami nyugdíjas vagy nincs ingatlan vagyona, szintén adok hathavi hitelt, ha a hitelösszegért valamelyik állami tisztviselő, állami nyugdíjas vagy más vagyonnal rendelkező személy vagy az a vállalat, amelynél alkalmazva vannak, jóállást vállal vagy esetleg értékpapírfedezet ellenében.

A vétel alkalmával nem kell előleget adni. Csak az igazolványt és fizetési könyvecskét kell felmutatni. Akiknek nincs fizetési könyvük, hozzanak magukkal a hivatal pénztára által kiállított igazolványt, hogy van-e letiltás a fizetésükön vagy nincs.

Részletfizetésre nemcsak anyagot adok, hanem az elkészítés díját is hitelezem.

Azok, akik nem jöhetnek személyesen Beogradba az anyag kiválasztása miatt, postán kaphatnak mintákat, ha megjelölik, hogy milyen anyag érdekli őket, lehetőleg a szín és minőség feltüntetését is kérem, mert nagy raktáramnál fogva nem lehet az egész raktárról mintát küldeni.

LIFKA-MOZI

Ma és a következő napokon
UFA a vezető márka

Erotikus feszültség
Száguldó tempo
Vibráló idegek
Embervadászat
Harakiri

Mindkét rész egyszerre. Rendező: Fritz Lang. A filmben Lenin nem játszik, csak elethü maszkjában szerepel Rudolf Klein Rogge. Ezért akarta a filmet a diplomácia betiltani!

Előadások kezdete naponta 4, 6, fél 9 órákor

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekben forduljunk a kiadóhoz.

2000 dinár készpénz egy elegáns őszi kabát-anyag egy jumperruhára való kasha-anyag

kerül kisorsolásra
október hó 3.-án

az e's
Enjoy-huzáson
Vujkovic Péro divatüzlete

LEVELEZÉS

Nyelvtudás ma mindenkinek egyaránt fontos. Angol és németoktatás csoportokban és egyéneknél most kezdődik. Havi tandíj 80 dinár. Iratkozzék be idejében. Raynbird, Subotica, Zrinjski trg 19. 9753

HÁZASSÁG

Benősinhét gazdaságba 30-40 éves intelligens ur, aki gazdaságban már működött. Leányom rendkívül háziasszony van nevelve. Ajánlatokat Musikalisch 280 jellegre a Jugomosse Beograd címre kérek. 10033

Házasságot biztos eredménnyel gyorsan közvetít Bizonny Ferenc 6 év óta fennálló házasságközvetítő irodája. Timisoara IV. Bul. Berthelot 21. Előjegyzésben: orvos, ügyvéd, földbirtokos, gyáros, bankigazgató, nagykereskedő, hivatalnok, iparos stb. 9061

Soffőr 3000 dinár fizetéssel nőszülne. Hozomány nélküli tisztviselőnőre reflektál, aki állásában továbbra is megmaradna. Kettő keresnénk jellegre kérek értesítést a kiadóhivatalba. 10058

Varrónő jó jövedelemmel tisztességes hivatalnokhoz feleségül menne. Nem bánja meg jellegre kérek értesítést a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalához. 10059

Gépészmérnök hozomány nélkül benőszülne uri családba, ahol ekszisztenciális elhelyezkedést talál. Jövőre jellegű levelet a kiadóhivatal továbbít. 10057

FOGLALKOZÁS

Két fűszeresegéd azonnali belépésre kerestetik. Konstantinović fűszer- és csemegekereskedés. 10067

Plizirozást, guvlirozást olcsón vállalok Becskai Istvánné Novivrbas. Ugyanott tanulóanyag felvételnek. 10065

Tanulóleányok himző és fehérművarráshoz fizetéssel felvételnek Hermann Lea közimunka és fehérmű szalonjában, Subotica, Karadžićeva 12 (Báranyköz). 10064

Gyermekkertésznő német, szerb, magyar nyelvtudással, 3-4 éves gyermek mellett állást vállalna. Cim a kiadóban. 10021

Kifutó és tanulóleány felvétetik Hirn Rózsi kalapüzletében, Városház épület. 10023

Fiatalabb fűszeresegéd, ki az üveg- és porcellánszakmában is jártas, a magyar nyelven kívül a német és horvát nyelvet is bírja, nagyobb bácskai községben állandó alkalmazásra kerestetik. Ajánlatokat Fialtal fűszeresegéd jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 10054

Keresek azonnali belépésre ügyes fényképészségűt, ki a fényképezést minden ágában, főleg háttérberajzolásban, nagyításban és negatív retusban jártas. Fényképes ajánlatokat bizonyítványmásolatokkal és a fizetési igények megjelölésével kérek. Atelier Czecc Bela Crkva. 10049

Ügynököket (nőket) keres állami értékpapírok terjesztésére, melyek balesetbiztosítással vannak összekötve. Provízió mellett fix fizetést is adunk. Jelentkezések Lang ügynökségnél, Subotica. 10051

Magyar egyetemi hallgatónőt, ki állandóan Beogradban tartózkodik, keresek II-ik elemista leányom tanítására. Ajánlatokat Honnyei Gusztáv m. kir. követség Beograd címre kérek. Ugyanitt a délelőtti órákban személyesen is lehet jelentkezni. 10038

Képviselőket tölünk életbiztosítással egybekötött állami értékpapírok eladásánál a legmagasabb jutalékot (az 1-7 részletből) vagy teljes 3 részletet kapnak. Uspjeh Beograd, Dračka 9. 9405

Ügynököket keresünk Bácska és Bánát minden községében, akik gazdák körében nagy ismeretséggel bírnak. Nagy kereseti lehetőség. Szaktudás nem szükséges. Ajánlatokat Pénz jellegre a kiadóba kérünk. 10031

Utazókat keresek fehérmű szakmába. Tóth H. Mariska fehérmű szalonja, Senta. 10042

Cukrászségűdét, aki önállóan tud dolgozni, azonnali belépésre keresek. Szegyakov Péter cukrász, Velika Kikinda. 10000

Nevelőnőnek vagy társalkodónőnek elmennék vidékre vagy pusztára. Cim a kiadóban. 10008

Alexa nyakkendőipar, 10 dinárért fordítja ki nyakkendőjét. Korzó. 6708

Borbélysegűd, jó munkás, azonnal belépést Frádl Ádám fodrásznál, Apatin. 9994

Ügyes réz(vas)esztergályosokat nagyobb gyakorlatlalt keresünk. Ajánlatok Henrik Stolz fabrika metalne robe Kula címre küldendők. 9944

Borprés, szőlőzúzó

és mindennemű mezőgazdasági gépek
Kühne gyártmány leszálított árban kaphatók
BARZEL D.D. GEPOSZTÁLYA SUBOTICA

Friss töltésű
ROHITSI ásványvizek a legolcsóbb árban szerezhetőek be
A. ZORIC fűszer-csemege- és festékekterében
SOMBOR, Kraljevića Djordja ul.5

Filmvállalat ügyes jó megjelenésű állományvetel perpektívul beszélő irodistánt keres, ki levelez és vevőkkel foglalkozik. Ajánlatokat Magas fizetés jellegre a kiadóba kérünk. 9991

Dr. Katona, Budapest, Ráday-uca 41. előkészít jogra, államszámvitelre, érettségire, összevont magánvizsgálatra, polgárra. 9960

VÉTEL-ELADÁS

Csöves tengerit veszek cca 20 vagonnal. Az eladni szándékozók jelentsék be Suboticán, Vojvodina ügynökségnél. 10045

Gyakorlatlan jól bevált, nagy jövővel kecsegtető tálalmány 20.000 dinárért eladó. Szabadalmat vevő nevére szabadalmaztathatja. Ajánlatokat a kiadóba kérek Ada jellegre. 10041

Péksegűd, jömenetelű, azonnal eladó. Cim a kiadóban.

Ujjonon átalakított palinkafőződomben hoz áérő emberkei valók
palinkafőzést a fűből, törőlyből, seprőből megállapodás szerinti vám mellett
Cefrét, törőlyt és seprőt becsoréim vagy megveszem
FRANK PÁL palinkafőző
Subotica, II. kör Oloj odjina (Senta) ul. 34

Jó és olcsó könyvet csak a Minerva könyvostályában vehet!

Original Meichar vetőgép
Unicum Imperator raktárról kapható
BARZEL D.D. géposztály SZUBOTICA

Bánati földbirtokokat keresek megvételre. Részletes ajánlatokat ármegelőléssel kérek. Kollár Ferenc, Mali Idjós. 10032

Eladó jókarban levő 8-as és 10-es MÁV-csöplőgarnitúra és egy traktor. Jovanov Ivan, Csóka (Bánát). 10048

Eladó gyárimagánjáró, erős 8 HP Neutitscheini magányos gőzgép és egy könnyű keréken álló elevátor kifogástalan jókarban. Levelekre nem válaszolok, csak személyesen tárgyalok. Csáki István Mali Idjós. 10010

Jókarban levő kerékpár olcsón eladó. Cim: Radio Reklam, Manojlovićeva ulica 7. 10019

Olcsó óra és ékszer eladás. Javitások felelősséggel. Kretus órásspecialista, Gyümölcsiac 4. Berkes üveges, képkerekező és edénykölesző mellett. 7727

VÁROSI MOZI

Csütörtöktől Vasárnapig. Ujból nagy sláger!
Kivándorlók
A boldogságháza
Az anyai szív tragédiája, aki gyermekét feláldozta boldogságát — Főszereplők:
NEIL HAMILTON, BELLE BENNET és VICTOR MC. LAGLEN
Az előadás keretében előszám beté!
The Brother's Frank
légtornász és egyensúlyozó akrobaták
Előadások kezdete d. u. 4, 6 és este 8 óráko.

Cserépkályhák és vaskályha eladók a zsidókórházban. 10012

Használt horgonyzott vashordókat nagyobb mennyiségben keresek vételre. Cim: Resch József, Bács. 10018

Ültessen össze gyümölcsfát! Kérjen árjegyzéket és rendelje meg szükségletét Bednárz utódai faiskolájában Stara Kanjizán. 9575

Széna. Prima kór- és sámentes szénát szállítok vagontelekben jutányos áron. Ivan Sulyok, Osijek Gundulićeva ulica 15. 8810

Sarokház, modern lakásokkal, kisebb házak, nagy udvarral, Palicson villatettek, villa lakásokkal eladó. Földes ruhaüzlet. 9684

Vetőgépek, szecs kavágók, ekék, darálók és mindenféle gazdasági gépek legolcsóbban beszerezhetőek. Bata Károly, vas- és gépüzletében Stara-Kanjizán. 9987

Két egyforma meghosszabbított fehér gyermekági eladó. Pašićeva ul. 5. 9971

Monori mag (Magy. Magtegyesztési R. T.) vajdasági képviselőt átvttük. Kérjen árjegyzéket. Bednárz kertészlet, Stara Kanjiza. 9987

Magyarországban, Somogyban, 1000 holdas birtok eladó. Megbízott Polgár G. Ignác, Kaposvár, Berzsényi ut 8. 9712

Eladó egy 20 hl-es, egy 10 hl-es kád, több boros hordó, egy szőlődaráló és egy szőlőprés teljes felszereléssel. Cim: VII, Usporedna 4. h. sz. 9957

Tizza és vasut melletti nagy községben motormalom egynegyed része eladó. Cim a kiadóban. 9668

KÜLÖNFÉLE

Jól letrágyázott 10 láncc feketé szántóföld tanyával azonnal kiadó. Cim Jugovića ulica 34.

Beltéren egy szoba, konyha és üzlethelyiség szobával azonnal kiadó. 10066

Butorozott szoba villanytelep szomszédságában, szolid egyének kiadó. Megtudható Segedinski-uti trafikban. 10056

Butorozott szoba kiadó dr. Wöhl József szülész és nőorvosnál, Kr. Aleksandra ul. 9. 10052

Két szoba, előszoba, konyha november elsejére kiadó Sudarevićeva ul. 14. 10055

Butorozott szoba kiadó. Gara Lazara ul. 9. 10025

Lakóházat keres bérbe azonnalra vagy november 1-re gyermektelen család. Megfelelő magános parasztház, nagy kertheliséggel, istállókcal, fűszerekkel és több mellékkeliséggel a Sombori, Bajai, vagy a Halasi ut körül. Bővebbet Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ul. 9. 10053

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afuma pasztillák a legjobban beváltak. Dobozonként 30 dinár. Készíti Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben. 5190

Gyümölcsiacon tágas szép üzlethelyiség október 1-re kiadó. Zrinjski trg 11. 10020

Amerikába kivándorlók kérjenek ingyenes felvilágosítást Lloyd Sabaudo gőzhajózási társaság alképviselőjétől, Sombor, Kralja Petra 30. 8056

Lakás takarításért gyermektelen házaspárnak kiadó. Skotus Viator ulica 82. 9992

Négyosztás lakás előszobával, fürdőszobával és vízvezetékkel, minden mellékkeliséggel november elsejére kiadó. Kumićeva ul. 3. 8010

Olcsó koszt és lakás kapható özv. Grünénél, Stipe Grgića 15. 9849

Külföldről, szépen butorozott féregmentes szobát 2 szekrényvel, fürdőszobával vagy használatlalt keres magános ur, a város központjában, a vasúthoz közel. Ajánlatokat Csinos jellegre a kiadóhivatalba. 9983

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovićeva ulicán a Rádió-Reklam irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhaüzletében, Gyümölcsiac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Becksereken ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

A város központjában parkettás nagy uccai szoba kiadó. Cim a kiadóban.

Lakás üzlethelyiséggel október elsejére kiadó. Cim: IV, Dulić ul. 48. Tudakozódni lehet VI., Stipa Grgića ul. 20. 9930

Szoba, feltétlenül különbéjárati, szépen és tisztán butorozva magános házban, magános háziasszonyal lehet külterületen is, főleg nappali használatra keres vidéki pár. Ajánlatokat a kiadóba, Jó árért jellegre kér. 9733